

30512 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 28 వ తేది శుక్రవారము

No. 23.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ ప్రథమం.

సంచిక ౨౩

సవరంబంగారుకు, మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధగలు, వెండిసామానులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అర్హుల యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కొనుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నగలు శృంగీకరముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వైక మియ్యబడును.

కర్కుశాపు 198 } మరాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపీఠి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపోను నెం. 880 } నాయుడు అందుసన్న
నగలవర్తకులు 87 చైనాబజారు మద్రాసు.

For Sale Overland.

వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

90. American Car

స్త్రీమరు మోస్తరుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారుకారు, మాడెల్ 90 ఓవర్లాండు యూక్రింద అడ్డెసు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

వలయువారు యూక్రింద అడ్డెసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బ్రదినారాయణ సూర్యనారాయణ.

గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

మాగాణి భూములు అమ్మబడును

మోపాడు ప్రాజెక్టుక్రింద కొండాపురము గ్రామములో 50 ఎకరములు అమ్మబడును. భూమి చాల మంచిది. నీరు సమృద్ధి. మెరకభూమి సమీపములో వివేష చౌకగా లభించును. ఇంట్లు కట్టుకొనుటకు నేలయివ్వబడును. కావలసినవారు చూడవచ్చును. ఉత్తరములను ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

దరిశి చంచయ్య బి. ఎస్. సి.

అడయారు మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెద్దకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి. 1-కి రూ 4-8-0.

దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిభర్తలువేరవలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.

వెదాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగూఢిక్ ఆడ్రెసు: "ఇంద్రప్రస్థ" వెదాపురం.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోవైద్యశ్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొడకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198) 27, చీనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాంజ్యాందోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గెల్ తిలకు హరికథ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్టు

సుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యకాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్.

రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి పేరుచెక్కతో చేయబడి స్నానమునకు విక్రీలి నుఖముగాయుండును.

30 గాలనులనీరు పట్టును. వలయువారు ఆర్డరుతో రూ 1-0-0 అడ్వాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయిలన్డేషను వివరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు రూ 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయిలు ఖర్చులువేరే. (8486) స్వదేశి ప్రింట్లు, 82 చైనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టరు)

తేలువట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టు రూ. 0-8-0 పోస్టేజీ 0-6-0, 4 పాకెట్లు కొనువారికి పోస్టేజీ ఇనాం. 1 డజన్ పోస్టేజీ 5-0-0. పోస్టేజీ ఇనాం.

చిరునామ:—రాజ్యలక్ష్మి కంపెనీ,

(5) నెం. 44 నంబులయ్యగారి వీధి, మద్రాసు

అమృతాంజనము

అన్ని నెప్పులకును లోకవిఖ్యాతమైన మందు

1.ల నెప్పుల దురదను మాన్పును తగ్గించును
వాపుల వేలకువేలు
రూపుమాపును విక్రయము
చక్కని డబ్బితో వెల 0-10-0 లు

జగత్ప్రసిద్ధిజెందిన దివ్యాంజనము ప్రతియింట నుండదగినది. గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందినది. పంచభాష చీటిచూచి కొనిన మోసము గలుగదు. అమృతాంజనము డిసో. మదరాసు-బొంబాయి.

ఇసానఫెలే

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమోతాదుచొప్పున తీసుకొనవలెను.

అస్ట్రా

తిమురువాయువు, యూరిక్ ఆసిడ్ మూత్రకృచ్ఛరోగము యున్నగువాటికి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్ట్ - బొంబాయి.

Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు పోల్ ఏజంట్లు.

(25)

గాంధీమహాత్ముడు

భారత ఆదర్శ పురుషుడు

'నాదక్' అనువారు 'ఇండస్' పత్రిక కిటుల ప్రచురించారు:-

ఇది యెన్నియోవత్సరములక్రింద లండనులో విద్యార్థిగా నున్నవానిని గూర్చిన వర్ణనము. అత్యుచితము. అయితే సహిష్ణుతాను మాత్రము ఇప్పుడు గుర్తుపట్టుటకు వీలులేకుండ మాత్రము నది. ప్రత్యక్షముగా ముగిసిన వాసములు చేసి నిద్రలేక చిక్కి యుండిపోయిన దేశమువై ఇంటికర్త సేయబడిన హిమకర్తవశస్త్ర మొకటి ప్రేలాడుచుండును. దానిరంగు పనుపువచ్చునాడైన బాగుండెడిది. ఇండియా అంతటను ఆయనవలె అమూల్యముగ వ్యవస్థముల ధరించుటకు చాతుర్యము గల్గియున్నారే అయితే ఆయనకు తెలుపు ఇవ్వము. అది బాగుగ నే యున్నది. కొన్ని వత్సరములక్రింద ఆయన ఒక ఆంగ్లేయుని కిట్లు చెప్పెను. "నేను చూచిన మత ధార్మికము చాలమంది రాజకీయ ధార్మిక వేషధారులై యున్నారు. నేను రాజకీయ ధార్మిక వేషధారులై యుండి ఆచరణముగ మతధార్మికుడనై యున్నాను."

నేను భారతీయులు భారతవత్సరధారయగు మహాత్ముని గనుగొనితిమి. భావిప్రపంచవర్తకారులు ఈవిషయమును భారతదేశ చారిత్రములోగూర్చుకలయును అయితే జాతీయరత్నమని దేశమంతయును గుర్తించినందులకు మనము శయకంపితులమై మాత్రము అనందింపగలము. కయిలో సత్యాగ్రహసంగ్రహమైనపిదప ఒక శిష్యుడు మహాత్ముని గురువనిపించెను. ఆగురువు తన కాలిని దము తగదనిచెప్పి యిట్లునెరు. "నాశిష్యుడని పేరు పెట్టుకొని నేను కొరికటలుగాక అంతకుతక్కువ నుండి పెడదారిని జోవునేని నాకు చాలకష్టముగ నుండును. నాకట్టి కష్టమక్కరలేదు. కావున మీ రెవరిశిష్యుల మనియైన చెప్పటమందు లక్షలకొలది సాక్షులు ఆలోచించుకొనవలసినదిగా నేను కోరుచున్నాను."

కేశవచంద్రమేధు ఇట్లు చెప్పెను:- "మహాపురుషులందఱును తమమానసము దొక గొప్పయుద్దేశమును గల్గి ప్రపంచమునందవతరించి వాతావరణములో తమ సందేశమును ముద్రితము చేసెదరు." ఇప్పుడు భారతదేశము నకు జాతీయ సమస్య యొకటి గలదు. మనము మన శాంతికాంక్షనున్న పాశ్చాత్య జాతీయతనున్న గాంధీమహాత్మునివై ముద్రితము గావించి ఆయనను పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రజ్ఞులలో కలిపివేయు దమా లేక ఆయనయొక్క జాతీయముద్రను గైకొని యుద్ధముచే విసిగిన పాశ్చాత్య ప్రపంచమునకు పాతకాదర్శముగ నుండుదమా; మనమందరము కేళిభరించి జాతీయజీవనము గడపి అహింసామార్గములనుండి వర్జిల్చి, వాషింగ్టను సంతకసభలను విమర్శించెదమా; లేక మహాత్మునకు మనయగ్రహము నిచ్చి పదిపోవుదమా లేక ఆయన యాశీర్వాదముల గైకొని గొప్ప వారల పుగుదమా?

గాంధీ మహాత్ముడు భారతదేశమున కాదర్శపురుషుడు. ఇట్లుండుటకు కారణము, ఆయన జాతీయ కష్టములను భావోద్దేశముతో చెప్పబడుగాదు. ఆయన యాకష్టముల నెట్టి భావోద్దేశములతో నెదుర్కొననో దానిని గమనింప వలయును. ఆయన తీవ్రములగు అభిక్షేపణములలో శాంతము అగ్రస్థానము వహించును. ఆయన సాత్వికరోధములో రాజభక్తి చెల్లించి యును. దానిని అంగ్రలుమూత్రము చూడబాలరు. 'అసహకారము' అనుమాటపై నాకు మోహములేదు. సత్యాగ్రహము, ఆత్మపారిశుధ్యము అహింస యివి ప్రత్యక్షధర్మములు శాంత్యుద్ధ సమయములందు రెంటియును గూడ ధర్మము లైనవి. ఈ ధర్మములకు అర్థమై యుండు దేశముయొక్క యుద్ధకార్యక్రమమే గాంధీయొక్క అసహాయోద్యమము. గాంధీమహాత్ముని ముఖ్యగు సహకారవాదిగ నేను సమర్థించెదను. దక్షిణాఫ్రికాలో ఆయన గావించిన దీర్ఘసంగ్రామే ఇందుకు నిదర్శనము. ప్రభుత్వమువారిని యుద్ధము, విప్లవము, సమైక్యమున్నగునవి యెదుర్కొనిన పుడు తాత్కాలికముగ సంధి సమకూర్చెడివాడు. నోటిమాట, తో ఏర్పాటు చేసెదనున్నచో విశ్వాసముతో నమ్మడివాడు అట్టి విశ్వాసమార్గములు తప్పక విజయము చేకూర్చును. భారతదేశము, దక్షిణాఫ్రికాలో, యేబ్రిటిషు జెనరలుక్రిందగాని బొందనట్టి విజయము మహాత్మునిక్రిందబడెను. ఒక కాలానిలో కొలది మంది యున్నచోట విజయము గాంచినపుడు తన మాతృభూమిలో విజయమును తప్పక గాంచును.

ఆయన మాతృభూమికి తిరిగివచ్చినది మొదలు దేశమంతను బీదకాపుతల తనకండ్లతో తాను సంకతులజూచి, యొక్కడైన సరిగ లేకున్నచో, శాంతముగ మర్యాదగ, పట్టుబట్టి సరిజేయును తరుగుచుండెను. గాంధీమహాత్ముడెక్కడకు వెళ్లినను కూలీలేకుండ బలవంతపెట్టి ధనిజేయించుట ఆగవలయును; బలాత్కారముగ సొమ్ము తీసికొనుట ఆగవలయును; కష్టదశలోనున్నవారికి సంస్కరణములకు పూర్వము బ్రిటిషువ్యాయముపకార మొసంగు నివారణోపాయముల జరుపవలయును. అణగారినట్లుటయు, దొమ్మిజేయుటయు నెక్కువగనున్నది. అయితే లాభమేమియును లేదు. సంస్కరణములకేమైన అర్థమును గల్పించకముందు హృదయము మార్పు జేందవలెనని ఆయన గోరుచున్నాడు. అందులకు కష్టసంగ్రామముల ననుభవించవలయును. అధికారుల తప్పుచేతనే హిందూదేశచారిత్రములో చాంపరాను. కెయిరో లు సామరకములు గనున్నవి. ఒక క్షైన్యకాళ భతుకుని చారిత్రములో నవి ముఖ్యవిషయములు ఆయన ఆదేశములలో దిగుగుటచేతనే ఇండియాలో కార్మిక ప్రబోధము గల్గెను. ఆయన వారికి దక్షిణాఫ్రికాలోని ప్రాంతాన్నిహిత్యుడే. మార్గములను అవియే. అనామృదాబాదులో మిల్లుపనివారలు ఉపవాసముచేసినచో గాంధీమహాత్ముడును ఉపవాసముజేయును. మిల్లుమజూరులు తిగినచేదరు. ద్రవ్యవంతులు అంత సత్వబుద్ధి గల్గియుండుట ఆదేశభాగ్యులవచ్చును. సత్యాగ్రహము సంపూర్ణగుటకు ఇండియాలో సాధ్యమని ఆయనయనుటలో నాశ్చర్య మేమియును లేదు.

భారత మహామృదీయులవై నాయనకు అద్భుతమైన పట్టు గలదు. ఇందులకు అలీసోదరుల తుమాఖణప్రతమే నిదర్శనము. ఆతుమాఖణవలన గాంధీకిని అలీసోదరులకును గౌరవము గల్గెను. సత్యదూరమగు ప్రతిష్ఠను తిరస్కరించుట కదియేనిదర్శనము. ఈపట్టుయొక్క హాస్యము ఆయనయొక్క గాఢ సానుభూతియందును మహావిజ్ఞానమునందును గలదు. సాత్విక నిరోధమునకు నిదర్శనముగ మూరులు అల్లాయని యరచుచుపరాసుల ఫిరంగులవారే బడుటను హిందువుల కాయన దెలిసెను. దక్షిణాఫ్రికాలో ఆయనను ఒకమహామృదీయుడు రాజద్రోహియని కత్తితోపొడిచినపుడు, ఏమియునుజేయక ఈప్రపంచాచేది రక్తము, రెండు మతములవారిని ఏకముజేయవలెనని ప్రార్థించి మిన్నకుండెను. ఆయన మాపికాల ప్రదేశమునకు వెళ్లకుండ నాపబడుట విచారదాయకము. ఇస్లాము మతాభివృద్ధి యుద్ధముచేగాక ఇస్లాముభక్తుల స్వార్థత్వాగమనలనే జరుగునని మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. మహామృదీయు గాంధీని అక్కడకు వెళ్లకుండజేసినందువలన ప్రపంచమునకు అనభవము తక్కువయని తెలియుచున్నది.

భారతదేశ మిప్పుడు అంతర్జాతీయధర్మములనున్న యుద్ధాంతరమునను యుద్ధసమయమునను చేసినవాగ్దానముల సాఫల్యమునున్న గోరుచున్నది. జాతీయమిత్రుల స్వతంత్ర్యరాజ్యముగ పరిగణింపబడి బ్రిటిషు కాసును వెల్లులలో తనమొరను ఆలకింపవలసినదిగ గోరవలసినచేయు. మంత్రివర్గములో భేదాభిప్రాయములు వచ్చినందున కొంత ఒత్తిడి గల్గినది. అది దౌర్జన్య విరహితముగనున్నది గాంధీయొక్క విరోధులుగూడ నొప్పుకొనెదరు. బొంబాయి మద్రాసు చౌరీచౌరాలో వచ్చినవారి సంఖ్య అమృతసరపు సంఖ్యతో సమానము గాదు. ఒకపరాధీనదేశము అహింసామార్గమున వర్జిల్చినసంధిని సంస్కరింపుమని కోరుట ప్రపంచచారిత్రములో నొక గొప్పనివయము. దానికంతకును గౌరవము మహాత్మునిదే. క్రైస్తవులు ప్రభువులగు నుండి ఆయనకు శత్రువుగ పరిగణించుట యెంతయు విపాదకరము ఆయనవిద్యార్థినున్నప్పుడు క్రైస్తవుడనయ్యెదనని మతభేదకు నకు దెలిపినటుల వారనుచున్నారు. అమతభేదకుడు హిందూమతములోనే యుండి నిజమైన క్రైస్తవుడుగ నుండవచ్చునని ప్రత్యక్షమిచ్చెనట. హిందువునకు నిజమైన క్రైస్తవుడు క్రీస్తును నామమాత్రము పూజజేయువాడుగాక క్రీస్తునంటి పురుషుడే గావలయును. అట్టివాడు గాంధీమహాత్ముడు, క్రీస్తును వధజేయుటచేతనే యుద్ధము భిన్న దేశములకు బోయి రోముదేశము నాశనమయ్యెను. మహాత్మునియందు దేశమునకు గల గౌరవమునుజూచి మనము సంతోషించెదము. అయితే బ్రిటిషుప్రజలు ఆయనయొక్క నిజతత్వమును గ్రహించినపిదప వధజేయుట కంగీకరించెదరనిమాత్రము నమ్మబాలను.

రాజభక్తి యున్న నేగాని దేశభక్తి పూర్తి గాబాలదు. ఇక నేటివైన రాజభక్తి యొనను స్వార్థముగను, ఇచ్చకములు గను గన్పించును. అహింసా మార్గముననే హిందూదేశమునకు

బాలభారతీ పాఠకులకు సూచన

కడచిన డిసెంబరునెలలో సహాయనిరాకరణోద్యమవిషయమున నధికారులు నాపై నొక నేర మానోపింపుటయు 12-12-1921 తేదీన 4 మాసములు కఠినశిక్ష విధించి బళ్లారి కేంద్రకారాగృహమునకు బంపుటయు చాలవర కంద రెండింగియుండుట. నాపరోక్షమున బాలభారతీపాఠకులకు నడుపుటకు నామిత్రులగు శాంగ్లీవాసుదేవరావు గారిని నియమించియుండగా జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారివద్ద హాజరై డిక్లరేషన్ నిచ్చిన పైల్డేనేను శిక్షింపబడియుంటి ననుకారణమున భరావతు లేనిదే ముద్రణాలయము జరుగనిచ్చుట సమంజసము కాదని, ముద్రణాలయముపై 1000 రూపాయలు ధరావతు కోరి ఆవిషయమును కారాగారమునందు నాకు దయాపూర్వకముగ దెలియజేసిరి అందుపై భరావతు నడుగుట యక్రమమని సకారణముగ నొక యంత్రము నేను వ్రాసిపంపినను తమ యభిప్రాయమును మేజిస్ట్రేటుగారు మాన్యుకొన నందున ముద్రణాలయము మూసివేయబడుటచే పత్రిక నిలిచి పోయినది. ఈనెల 11 తేదీ విడుదలగుటచే నేనిచటికి వచ్చిమాడ పత్రిక నిలిచి పోవుటకు కారణమేమని చందాదారులనుండి నెక్కువజాబులు వచ్చియున్నవి. భరావతు చెల్లించి పత్రిక నడుపుట ఆత్మగౌరవగ్రాంథ కరమగుటచే పరిశితు లనుమానించువరకు వేచియుండుటయే కర్తవ్యము; నిశ్చయించు కొన్నాడను, ముద్రణాశాసనము సవరింప బయ్యెందుట నది యనులునకు వచ్చినవెంటనే పత్రిక మరల ప్రారంభింపబడవచ్చు నని నమ్ముచున్నాను. అనివార్యకారణము బట్టి చందాదారులు మన్నించెదరని నమ్ముచున్నాను.

కాంగ్రెసువారు ప్రస్తుతము నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగింప తీర్మానించియుండుట వివిధరాజకీయాభిప్రాయములవారును చేతుల జేర్చి పనిసాగించుట కాక్షేపణయుండదు నైర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగించుటకు త్వరలో మండమంతయు సంసరింప నున్నాడను. మండలములోని వారందఱు సత్సహాయతో నాకు దోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాను.

అ. పేరనార్యకవి

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము
ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు ప్రచురించిన ప్రకారము రాష్ట్రసభ 30-వ తేదీ గుంటూరులో జరుగనున్నది. ఈసభ క్రొత్తగా ఎన్నుకొనబడినవారే రావలయును. కావున, జిల్లాలో క్రొత్తగా నెన్నుకొనబడినవారందరిని హెచ్చునిచ్చుచున్నాను. రాష్ట్రసంఘపుచందార 30. ప్రతిసభ్యుడు అక్కడ సభయస్సడు చెల్లించవచ్చును. పోయినవారు జరిగిన సభవలె క్రొత్తసభ్యులకు కాదని ఎంచుకొనక క్రొత్తసభ్యులు రావలయును. కొ. పార్థసారథి అయ్యంగార్, కార్యదర్శి

జార్జి సాగ్వోమనిదగ్గటివాయావి లియోపోల్డు ప్రభువు మృతినొందినట్లు వార్త వచ్చిదిగాన ఏపలు 24వ తేదీ నుండి ఒకపక్షము దినములు రాజ్యపరినిధిగారి సభాకూటమునకు వచ్చెడు శ్రీలు నల్లదుస్తులను ధరించి రావలసియుండురు. నైని కాధికారులు, ప్రత్యేకదుస్తులను వేసికొనువారు ఎడమచేతి మీద ఒకనల్లపట్టు చొక్కా మీద తగిలించవలెను. అని భారత ప్రభుత్వమువారు మొన్న సాయంత్రము అసామాన్యకేటులో ప్రకటించిరి.

సంపూర్ణస్వపరిపాలనము వచ్చునని గాంధీ విశ్వసించెను. దేశమును నమ్మునటుల జేసెను. అది వచ్చినపిదప గేటుబ్రతునుండి విడివడుట పాపమని ఆయన అనును.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క గౌరవమును ఆ రాజకీయవేత్తలే నిలుపుకొనెదరుగాక. వారు గోధిని శత్రువుగ పరిగణించెదరేని ఆయన నెదుర్కొనుటకు తమ సిబ్బందినుండి యొక గాంధీని తయారుజేసి సంపవలెను. కెయిజరు నెదుర్కొనుటకు ఒక కిచనరుగా వలసినచేయు, ఒకగాంధీ నెదుర్కొనుటకు ఒకగాంధీ కావలెను. రాజకీయవేత్తలు నిర్బంధవిధానము విజయ మందునని నమ్మిరని, లేక జాతీయవాదులు మహాత్ముడు పిచ్చివాడని తలంచిరేని వారు సీలేగాదువ్రాసిన "మనము ఇండియా నెక్కు పరిపాలించు చుంటిమి" అను అధ్యాయమును జదువవలెను. ఇచటనే ఆదర్శపురుషుడు అనుభవజ్ఞుడగును. అహింసయొక్క అక్షయత్యమును నమ్మనివారికి దెలియజెప్పట కై మహాత్ముడు ఆదర్శక పీఠమునుండి దిగవలసినచేయు.

మహాత్మునకు సత్యఅహింసలు జయమందుటయందుగల విశ్వాసము మనకు గలుగునటుల భగవంతు డనుగ్రహించుగాక!

షిలివై ను దీవులు

అమెరికావారు స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించుట

ఉదానంపు నివేదిక

షిలివై ను దీవులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు తమరాజ్యమును మొనగాయని కనుగొనవలెనని అమెరికా అధ్యక్షుడు హర్రిసన్ గారు జూలై 4 కనుక ఆ దీవులకు వెల్లి ఆర్డరును జారీ చేసిరి. అంతటికి షిలివై ను దీవులకు జూలై 4 నవ్వేదికను బంపుటకై లియోనార్డువుడ్, గా. డబ్ల్యు. కామరాజ్ ఫోర్ము అనునవియు అధికారులను గత సంవత్సరము హార్మినుసమున నియోజించెను. ఇంతకు పూర్వమే కొన్ని విషయములపై విచారణ జరిగియుండెను. కాని సర్వము జరుగుట కింకను పరిశీలించి వ్రాయుటకు వై యదర్థి కారులను పంపబడిరి.

ఉదానంపు నివేదిక

ప్రత్యేక పరిపాలనకు సాంఘిక విచారణ గలిపిరి. హార్మి దీవులను నామగ మామముల కాలము గడపిరి. గొప్ప అమెరికనులతోను, షిలివై ను దీవులతోను, విదేశీయులతోను అనేకులతో సంప్రదించిరి. ఆ దీవులు 49 గలవు. అందులో 48 దీవులను జూచిరి. వానిలో నెల్ల 449 సగరములు, పట్టణములు గలవు. వారు ప్రక్కించినవారిలో కొందర విషయము యిట్లు వ్రాసిరి.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును తమరాజ్యము రాజ్యమున కొరకేది వారాజులు తమ యభిప్రాయమును వివరించుటకు వెలిపిన యెడల కష్టము సంభవించు నని భయపడిరి. అందువలన వారు తమ యభిప్రాయములను వెలుపుట కష్టపడలేరి. వారికారణములు సర్వాధికారములు. వారు భయపడుటయు సమచితముగానే యున్నది.

కాననభలందును, ఉద్యోగములందును షిలివై ను దీవుల సంఖ్యను కచ్చితములు అమెరికా యుద్ధేత్యము. కాననభ తూర్తికి పిలివై ను దీవుల నున్నది. షిలివై ను దీవులను విధానము 1914 వ సంవత్సరమునందు ప్రారంభించెను. అప్పటినుండి యుద్యోగములు ఆర్థిక సంతులనముగాకుండెను. సమర్థులగు అమెరికనులనేకులు వెల్లిపోవలసివచ్చెను. చివర కీనివేదికను వ్రాయునపు టికి నూటికి 96 మంది షిలివై ను దీవులను 4 మంది అమెరికనులును నుండిరి. తక్కువ యుద్యోగములతో నుండు షిలివై ను దీవులను ప్రమాదమునకు విధాన నుతిత్వరీతముగ జరిగెను. షిలివై ను దీవుల యుద్యోగములం దధిక సంఖ్యాకృతి. అందువలన సమర్థత కొంచెము తగ్గెను. విద్యయందును, ప్రజాపిత నిర్మాణకార్యముల యందును అభివృద్ధి యమితముగ నుండెను. కాని గొప్ప ఉద్యోగముల సంఖ్య బాధిచేయుటకులనను, సమర్థతకన్న కలకుండెని ఎక్కువగా నాడరించుటవలనను, రాజకీయ నిరంకుశాధికారమును ప్రవేశపెట్టుటవలనను కార్యనిర్వహణయందు విలువతగ్గెను. ఈ కార్యనిర్వహణకు పన్నులు పోచ్చును క్యయభారము పోచ్చెను.

అభివృద్ధిరీతి

షిలివై ను దీవుల ప్రతిష్ఠను, ఆర్థిక సంతులనమును, దేశభక్తిని, ఆదరణను ఉపసంఘస్థుల తత్పరతను ప్రశంసించిరి. విద్యాప్రతిష్ఠాపనయందు వారు చూపిన పట్టుదలను, శక్తిని, కమిషనరులు కొనియాడిరి. షిలివై ను దీవుల సహజముగ సుఖమార్గముల నడచు వారు. అనేకపనులందు కాలముగలవారు. కాని రాజ్యాంగ నిర్వహణయందు, సుగుణరాశికన్న అనుభవము, సామర్థ్యమే సాయపడును. రాజ్యాంగ నిర్వహణయందు సూక్ష్మ కమిషనరు లిట్లు వ్రాసిరి: తూర్పుదేశములం దెచ్చుపెచ్చు బాధ్యత యుద్ధపరిపాలనము కలదో, వానిలో నెల్ల షిలివై ను దీవులకు నుక తమ మగు విధానము గలదు. మన మన్ని కాలములందును అవిధానమును స్థాపించవలెనని యాలోచించిరి. షిలివై ను దీవుల యనుభవము, సమర్థత యీ యవసరములకు తగినంత లేకుండెను. మనము ప్రస్తుతివిధానము వీక్షించుటకు ఎన్నికతా బ్దములను గడిపితిమో యను విషయమునుగూడ మఱచితిమి. పిలివై ను దీవుల ప్రభుత్వము 1913 వ సంవత్సర ప్రారంభములం దతిసుమర్థతతో నిర్వహించబడినది. అన్ని విధముల బాగుగ నుండెను. కాని యింగ్లీషు అమెరికను విధానముల నలవడ లేకొనుటకు తగిన కృషి లేకుండెను. రాజకీయములందును, పరిపాలనమునందును నాయకులు స్పష్టమైన పద్ధతులందు దలవడినవారుగ నేయుండెరి. వాటిగానూడ స్పష్టమే. ఇప్పటికిని అటువంటివారున్నారు.

ఉద్యోగములవిలువ తగ్గుట ప్రభుత్వ ఉద్యోగములందు గట్టి వారు లేరని షిలివై ను దీవులు, అమెరికనులు, విదేశీయులు సామాన్యముగ తలంచు చుందురు. పనిచాలమందుముగ జరుగుచున్నది. మరల ప్రాతకాలపు పద్ధతుల లోనికి దిగుచున్న దేమోయని కొందరు దిగులాంచుచున్నారు. అధికారులు సమర్థులు గాకపోవుటచేతను, అధికారులందు రాజకీయాభిప్రాయములు వ్యాపించుటచేతను, ఉత్తరువు లవకతవక నుండుటచేతను ఈస్థితి సంభవించినది. గవర్నరు జనరల్ ఆధికారమును తూర్తికి వినియోగించక పోవుటచేతను రాజకీయ నాయకుల ప్రవేశ పదికముగ నుండుటచేతను గూడ యీస్థితి సంభవించెను. సినియోగ్యములందు రాజకీయవిచ్ఛిన్నములు కాననభలచే కల్పించబడినవి. కొన్ని యుద్యోగములకు యోగ్యతయే గమనింపబడలేదు. కాననభలయొక్కయు, నాయకుల యొక్కయు భావములను బాగుగ గ్రహించినగాని యీలోపములను సవరించుట దుష్టము.

వ్యాయనిర్వహణము ఇంకను భారముగ నున్నది. చిన్న కోర్టులలో విచారణ యత్న ప్రక్రియను నిదానముగను జరుగుచున్నది. మొదట దావాచేయబడు కోర్టులందు, మేజిస్ట్రేటు కోర్టులందు, అనేకలోపములు గలవు. వ్యాయస్థానములు రాజకీయవాతావరణమున చిక్కుకొనుట యసంభవముగ నున్నదని కమిషనరులు తలంచుచున్నారు. భూముల రిజిస్ట్రేషను గాఖలో అనుభవములు లేవు. ప్రజల కసంతృప్తిగ నున్నది.

షిలివై ను దీవులు ప్రజాపిత శీవనమునందును, విద్యయందును ఉత్సాహము గలిగియుందురు. ఉత్సాహము మితిమీరి తెలివి మంద్యమునకు దిగినను ఉద్దేత్యములు మాత్రము గొప్పవి. దేశాపరిక్రమ, కష్టశీవనము మానవుల కవసరములని భోధచేయబడినవి. పాఠశాలలందును, విశ్వవిద్యాలయము నందును వ్యాయాస క్రీడలు ప్రవేశపెట్టబడినవి. ఆరోగ్యమార్గము లంత ప్రోత్సాహకరముగ లేవు గతసంవత్సర మేర్పరపబడిన ఆరోగ్యవిధానము నామమాత్రావద్దమై యున్నది. ప్రజాపయోగకరము లగు కట్టడముల విషయమై తృప్తిరచుచున్నాము, అత్యుత్తర భూభాగము గూడ చెప్పవచ్చును. నీటిపారుదల మున్నగు కొన్ని కాలములం దభివృద్ధి కనిపించుచున్నది.

ద్రవ్యసమము

కేవల బ్యాంకు చాలవివాదకరముగ నుండెనని కమిషనరులు తెలుపుచున్నారు. బ్యాంకు 1916 వ సంవత్సరము నందు స్థాపించబడినది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు, మునిసిపాలిటీలు లెక్కకట్టము నీ బ్యాంకునందు నిలువయించవలెనని ఒక చట్టము గావింపబడినది. అందులోని మొత్తము లాభ ప్రదకరముగా దాయని యాలోచించుకే అప్పులుగా నీయబడుచుండెను సుమారు ఇరవదిరెండు కోట్లు అమెరికనుల డాలరులు వచ్చును వచ్చెనని అంచనా వేయబడినది. అబ్యాంకుకు మేనేజరుగ నియమించబడిన విలునగారు వార్షికులకు కొనకపూర్వమే బ్యాంకు కార్యకలాపము లన్నియు తెలివిచెక్కువగా జరిగియుండెను. ఈనవ్వములన షిలివై ను దీవుల ప్రభుత్వమునకు పరపతిచెడెను. ద్రవ్యము నిలువ లేకుండెను. నిలవలో నున్న వెండి వేరుపనులకు వినియోగించబడవలసి వచ్చెను.

1907-వ సంవత్సరము 1913 కంటె అమెరికనులు అధిక సంఖ్యలగు నుండి కమిషనరుల సామర్థ్యభావములన గావింపబడిన కారణములు బాగుగను, ప్రయోజనకరముగను నుండెను. 1918 నుండి 1916 వఱకు ఆ యనుభవము లేకుండెను. షిలివై ను దీవుల అధిక సంఖ్యాకృతి. అదియును గాక రాజ్యాంగ నిర్వహణయందు రాజకీయాభిప్రాయములు కొచ్చెను. అందువలన కార్యవిధానము తృప్తికరముగ నిర్వహించబడుటలేదు. జీతములను తగ్గించుటయు, ప్రభుత్వాధికారులను నిరుత్సాహపరుచుటయు తిట్టించెను. ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట ఎన్నుకొనబడినసభ్యు లధికారమునకు వచ్చిన మొదట 1916 మొ 1921 వరకు మరింత అన్యాయస్థితి యొచ్చెను. ద్రవ్యము, బ్యాంకింగు, కరెన్సీ, మున్నగు వానిని గూర్చిన కాననభలతీర్మానములు విపరీతముగను అక్రమముగను నుండెను.

సారాంశము

తమ నివేదికను ముగింపుకేయుచు ఇరువురు కమిషనరులు ఇట్లు వాసిరి.

“ప్రజలు సుఖముగను నున్నార. వారు అమెరికను ప్రభుత్వమువలన లాభములను పొందితిమని గ్రహించివారు.

“క్రైస్తవ షిలివై ను దీవులు, సామాన్యముగ అమెరికావారుగ రణక్రింద స్వాతంత్ర్యమును బొంద కుచునాటై యున్నారు.

“క్రైస్తవ దీవులు, అమెరికనులు, అమెరికను పరిపాలనయే సాగుచుండవలెనని కోరుదురు.

“మరియొక దేశమునకు లోబడియుండుట నిజమగు స్వాతంత్ర్యము గాదని సామాన్యముగ నందరికిని భోధపడినట్లు లేదు.

“విశాళనమునకు తోడ్పడి కార్యములందు ప్రభుత్వమునకు జోక్యము లేదని సహేతుకరముగ మేము చెప్పజాలము.

“ఉద్యోగములను, అధికారులను కొంతవఱకు యోగ్యులనియు సమర్థులనియు మేము చెప్పజాలము. ఉద్యోగములందు బలంబయింపులు, మాన్యులు విశేషముగ నుండుటవలనను, తగిన శిక్షణయు లేనందునను సమర్థత తగ్గినది.

“షిలివై ను దీవులు పరిపాలించుకొనుటకు అతి కఠూహలమును, అస్తతను, కలిగియున్నారు. యువకులు తెలివినవారు. సివిలుపరిపాలన వ్యాయముగ నున్నది కాని రాజకీయాభిప్రాయము లెచ్చట బట్టినను జొచ్చినందున, సమర్థత చాలవఱకు తగ్గెను.

“వ్యాయపరిపాలన జన్మింపంద్రు ప్రజలకు తగినవిద్యాసము లేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వవిచ్ఛేదము అపాయకరముగ నున్నది.

“ప్రజలు బాగుగ తమస్థితిని చక్కచెట్టుకొనలేదు. స్వాధీనపరిపాలనమును నిర్వహించుకొనుటకు తగిన యోగ్యత సంపాదించుకొనలేదు. కొన్ని కాలములందు ఘోరము తృప్తికరముగ నుండవలెననియు, షిలివై ను దీవుల సమర్థులని చెప్పతగదు. అపకారము, అనుభవము లేకపోవుటయు, ఉత్తరువుల నిచ్చువారు సమర్థులు గాక యుండుటయు నున్నది. ఎప్పటికైనను ప్రభుత్వమునకును షిలివై ను దీవుల సేనెటునకును రాజ్యాంగ విషయములందు తుదిక తేకపోవచ్చును.

“గతవినిమిది సంవత్సరముల యనుభవము సంపాదించి యోగ్యత కొంతవఱకు సంపాదించుకొనిననుగూడ షిలివై ను దీవులనుండి అమెరికను ప్రభుత్వమును తొలగించుట కింకను సమయము రాదేనియు, అట్లు తొలగించినచో, మరియేదేకమైనను షిలివై ను దీవులను సలభముగ జయింపవచ్చుననియుతలంచుచున్నాము.”

అట్లుచేసినచో షిలివై ను దీవులను మోకపుట్టుటగను, అమెరికనులకు దుర్దృష్టకరముగను, అభివృద్ధికి భంగకరముగను మన భర్త్యులనుకు విరుద్ధముగను నుండునని తలంచుచున్నాము షిలివై ను దీవులకు రాశ్వతి మైనట్టియు, ఉపయోగకరమైనట్టియు, అపకారము నొసగుటకు తెప్పించినట్లుగ నుండవచ్చును.

శిఫార్సులు

- 1 “ఇప్పటికే తమకొను బడిన యధికారములను-బాగుగ వినియోగించుట కత్తి-షిలివై ను దీవులకు కచ్చునంతవఱకు ప్రస్తుతి విధానమునే జరుగనిచ్చుచుండవలెను.
- 2 “అమెరికా ప్రతినిధిగారు గవర్నరు-జనరల్ తన యుద్యోగ బాధ్యతకు తగినట్లు అధికారమును గలిగియుండవలెను. పిలివై ను దీవుల కాననభల సరియైన విధానము నలంబుచున్న వానిని తర్ఫుపరుచుటకు కాంగ్రెసున కధికారముండవలెను.
3. “ఉద్యోగముల విషయమై కాననభలకును గవర్నరు జనరలునకును భేదాభిప్రాయములు గలిగినపుడు నిర్ధారణ నేయుటకు అమెరికను అధ్యక్షుని కధికార ముండవలెను.”
4. “షిలివై ను దీవులందు అధికారములేనట్టి బాధ్యతా యంత విధానము నేర్పాటు అగుట యనుచితమని మేము తలచెదము.”

ది ఇన్ డెపెండెంట్ ప్రెడింగు కంపెనీ

75-భోర్టువీధి, బొంబాయి.

మాది, నూలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను వుచ్చుకొని ప్రతిబాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు జూలు వ్రాయవలెను. (57)

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

లక్నోలో మితవాదుల అవసరసభ

మహాత్మాని ప్రశంసించుట - అధ్యక్షకోవన్యాసము - తీర్మానములు

చారీ చారా కేసు విచారణ

లక్నోలో వి. జే. పటేలుగారి ప్రసంగము

ఆసామునాయకులను త్రాళ్లతో కట్టి తీసికొని వెళ్లుట

కడలూరు చెరసాలలో శిక్షితుల సౌకర్యములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

తిరుపతి సబుజయిలునుండి అబ్దులు గఫూరుగారిని వదలుట

లక్నో మితవాదులు

అవసరసమావేశము

ఏ. పి. సెనుగారి అధ్యక్షత

27 వ తేదీ వుదయము లక్నోలో బాల్వర ఏ. పి. సెనుగారి అధ్యక్షతక్రింద మితవాదినంపుమువారి అవసరసమావేశము జరిగినది.

అధ్యక్షుడు

"అసహాయోద్యమము విఫలమైనది. ఇక వారికిమిగిలినది నిర్బంధవిధానము. ఆవిధానమునకును అసహాయోద్యమమునకును సంబంధమేమియును కనబడదు. ఆనిర్బంధవిధానమునందలి పెక్కు పిషాచములు మితవాదులకుగూడ సమ్యక్ముతే. ఒక్కసంఘటితమైన మొదటికొనక తప్పదు. గంధిగారి యుద్ధయములను జరసామాయమున కత్యధికమగు సువ్యభివృద్ధి కలిగినది. గంధిగారు స్వావరణములను మహత్తమమగు స్వాధీనత్యాయము దేశీయులకు తెచ్చుగా బోధించెను. ఆమహాదాశియును పెక్కుమంది దేశీయులు తమకు లక్ష్యముగా నుంచుకొని దేశసేవచేయుచున్నారు. ప్రజలకు దాంధిక వేషములందును దాంధిక వేషములందును విముఖత కలిగినది. వారు సౌమ్య విప్రచరణమున కభిముఖు లగుచున్నారు. సంఘమునందు పాఠశుధ్యమును విప్రచరణను కలిగించుటలో గంధిగారు శ్రేష్ఠతముదని చెప్పవలెను. రాజకీయములందు గంధిగారి నాయకత్వము నిరుపద్రుసరము కాదేమో యని అనుమానించినందులకు మమ్ము (మితవాదీలు) తీమింపగోరెదము. యువరాజుగారికి స్వాతంత్ర్యమిచ్చుటకు మిక్కిలిగొప్ప అపరాధము. దానికలన విచారితమగు. మమ్ము దేశమునకు ప్రార్థించినది. రెండవది రాజప్రతిభివృద్ధిపరచిన దేశీయనాయకులసమావేశము నాగుండ గంధిగారి భృత్యులను కల్పించుటవలన గొప్ప అపరాధము విఫలమయినది. మొదటి అసహాయోద్యమ సంకల్పము విఫలమయినదిగాన అసహాయ వాదు లిప్పుడయిన మంచి ఆశాచన చేసి న్యాయానుకూల విధానమునే అనుసరించి తమ సహజస్వార్థత్యాయము అధిరోత్సాహమును ఆదు శాఖలు సమంజసమని నేను వారికి విన్నవించుచున్నాను. క్రైస్తవభివృద్ధికొరకు వారు తమ ఉపాధుల నన్నిటిని పూర్తిగా విడిచివేసిందో వారందరి తత్వధికముగ వాంఛించు స్వరాజ్యము నతిశ్రేష్ఠముగ బడయ వలగును. అసహాయోద్యమము తగుటతోను మాంటాగుగారు రాజీనామా నియ్యటతోను భాగదాశ్వినిగోధులు మరల తలెత్త నారంభించిరి. మాంటాగుగారు రాజీనామా నియ్యట మనదేశమునకు గొప్ప దుఃఖ్యము. మనవిరోధుల కిప్పుడే అపరాధము నిశ్చయమై ప్రజలను దేశమునందు ప్రజలలోనింతటి అసంతృప్తియు ప్రభుత్వమునై నొంతటి అవిశ్వాసమును కలుగుటకు పంజాబులో కొందరు యోధులు బాసరించిన దుర్మయములే కారణము. అట్టిదుర్మయమును అలవాటుగా రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సభ్యులు 5 వ సం॥ వందని క్రి. లా. అ. చట్టముక్రింద శిక్షించుట కేవలము అక్రమముగాన వారినిపుడైన వెంటనే వదలివేయవలెను.

యేలు చేసిన దురాగతములను కప్పిపుచ్చ వలె నని ప్రభుత్వమును హెచ్చరించుటకు పార్లమెంటు సభలో కొందరు దురుద్దయమును ప్రారంభించిరి. దీనిని గూర్చిన మిపుడే జాగ్రూకత వహించవలెను. సంస్కరణములను మరల రద్దుపరచుటకు మన మెంతమాత్రమును అంగీకరింప గూడదు. సామ్రాజ్యాధికమగు స్వపరిపాలన మిక నాశీర్యాదమాత్రమయి యుండగూడదు. ఒప్పిదమైన మితకాలమున జటిస్వపరిపాలనమును బడయుటకు కలయికప్రయత్నములను శిశ్రుముగ కొనసాగించవలెను".

కాంతిసక్రమసంరక్షణమునందు మితవాదులు ప్రభుత్వమునకు న్యాయమగు నన్నిప్రయత్నములలోను తోడ్పడెదమని సార్వభౌమమును పార్లమెంటువారు నిచ్చిన స్వరాజ్యవాదానులను ప్రభుత్వమువారు భంఘపరుచుచున్నమాత్రము ప్రభుత్వమువా, రెండోవ్యయమును చమత్కారమును ఆవాగ్దానములను భంగపరచినను గూడ తప్పక తీవ్రముగ ప్రతిఘటింపక మానరు. కడపటి వాగ్దానమునందు "వీలైనంతవరకు" అను శబ్దముగల పదములేవియును లేవు. గాన దానినిరాకరించుటకుగాని మరుగుపరుచుటకు గాని అవకాశమేమియునులేదు. నిరంకుశాధికారపద్ధతి తొలగవలెను. సామ్రాజ్యంత్యేత మగుస్వపరిపాలనము తేశమునకు దేర్పడవలెను. హిందూదేశహితార్థము బ్రతిపూవారు పుపాలింపవలె ననునది నేడు దేశీయుల ఆశయము గాదు. హిందూదేశహితార్థము దేశమును నేడు దేశీయులే పరిపాలింపవలె ననునదియే దేశీయుల ఆశయము. "మాదేశమును మేమే పరిపాలించవలె"నను వాక్యమునం దాయర్థ మతయని నిమిదియున్నది. మేము అనుభవమున భరతఖండమును మ్యాదేశముగ జేసికొనిన కకలవాలులవారను గూడ నిమిదియున్నాడు. మేము అంగ బహుశజనాశీకముగాని కొద్దిమంది హెచ్చుమందినై నధికారము వహించుట కాదు. పదార్థములభరతు విపరీతముగ హెచ్చుటవలన దేశీయులకు కలిగిన గొప్ప యిబ్బందిని తొలగింప వలెను. పరిపాలన వ్యయమును సేవల వ్యయమును తగ్గింపవలెను. ఇందులకు సేవలో హెచ్చుమందిని దేశీయులనే నియమింపవలెను. ఆర్థికముగను బాతీయముగను గూడ నిమార్చవలెను. న్యాయశాస్త్రమును గుణ్యమును నాంధికీయము చాల ముఖ్యము. కానసభలలో సభ్యులు బాగుగా పనిచేసిరి. గవర్నరుల సేవలు చాల హెచ్చింపబడెను గాన నాపదవులను బడెను. శిక్షితుల లంగీకరింతురు. కలిమిదట సంయుక్త రాష్ట్రమున పదవికి నివిలు శిక్షితులు యుద్ధ్యోగిని నియమింప వలెను. మితవాదులు తీవ్రములై దేశసేవ చేయవలెను. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు న్యాయానుకూల విధానమున పనిచేయువారి కందరికిని మితవాదులు తోడ్పడెదమని అధ్యక్షుడు బాల్వర సెనుగారు నుడివరి.

తీర్మానములు

1. రాజకీయములకు శిక్షింపబడినవారిని వదలివేయవలెనని పండిత ఇకచలు నారాయణ గుర్తుగారుపాదించిన తీర్మానము విషయముక ప్రభుత్వమువారిచర్య చాల అసంతృప్తికరముగనున్నది. అలవాటుగా రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సభ్యులు 5 వ సం॥ వందని క్రి. లా. అ. చట్టముక్రింద శిక్షించుట కేవలము అక్రమముగాన వారినిపుడైన వెంటనే వదలివేయవలెను.

ముగనున్నది. అలవాటుగా రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సభ్యులు 5 వ సం॥ వందని క్రి. లా. అ. చట్టముక్రింద శిక్షించుట కేవలము అక్రమముగాన వారినిపుడైన వెంటనే వదలివేయవలెను.

2. రాజకీయములం దోరిమిని గొల్పియినవారినిగూర్చి యిష్టానుసార మెవరించుటకు మండలములలోని యుద్ధ్యోగులకు స్వేచ్ఛనొసంగుట మహాసర్థము. దీనివలన నుద్ధ్యోగులు చాల శ్రద్ధవ్యముల నొందుచున్నారు. బీదలకు చాలసప్తము కలుగుచున్నది. పోలీసుసిబ్బందిని అందులకు వ్యయమును హెచ్చించినంతమాత్రమున లాభములేదు. ప్రజలలో కలిగిన అసంతృప్తి తొలగుట కది సాధనముకాదు. ప్రజలకుల న్యాయములకు ఇబ్బందులను తొలగించుటకును అసంతృప్తికి గల కారణమునుగూర్చి సానుభూతితో పనిచేయుటకును దోరతనమువారు మనఃపూర్వకముగా ప్రయత్నింపవలెను.

3. ప్రభుత్వ వ్యయములను తగ్గించు విషయము నాలోచించుటకు యుద్ధ్యోగుల ప్రజల ప్రతినిధులను కొందరి నొక సంగముగ నేర్పరుచుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించుట సంశ్చిత్తికరమేగాని అది చక్కగా నెరవేరవలె ననిన మొదట సేవల వ్యయమును తగ్గింపవలెను. పిమ్మట సేవలోను యితర కాఖలలోను యుద్ధ్యోగులకు దేశీయులనే హెచ్చుగా నియమించవలెను. ఇంపీరియలు సర్వీసు యుద్ధ్యోగుల జీతములను సంఖ్యనుగూడ తగ్గించవలెను.

4. 1923 ఫిరే రిపో యీ గవర్నరు అధికారకాలపరిమితి పూర్తియగును గాన ఆ స్థానమునందు క్రొత్తవారిని నియమించుటలో నివిలు సర్వీసు కాఖవారినిగాక ప్రజాప్రతినిధులలో శ్రేష్ఠుడైన వానినే నియమింపవలెను. అను నాలుగు తీర్మానము లామోదించబడినవి.

మొదటి తీర్మానమును బాబూ విశ్వేశ్వరనాథ నేనా ప్రాణ (గొప్ప న్యాయవాది) గారు పాదించిరి. రెండుమూడు తీర్మానములను పండిత గోకర్ణనాథ మిత్రగారు పాదించిరి.

* * *

వి. జే. పటేలుగారు

లక్నో ఉపన్యాసము

విదేశ వస్తుబహిష్కరణము

వి. జే. పటేలుగారు లక్నోలో జరిగిన గొప్పసభలో కాంగ్రెసు నిర్బంధవిధానమును గూర్చి యుపన్యాసించిరి. దేశీయులు ఆజ్ఞోల్లంఘనమున కాయత్రిపడవలెను. దేశమునందంతటను దౌర్జన్యమైయుఖ్యము సుపూర్ణముగ నెలకొనువరకును ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభింప వీలులేదు. గాని దేశీయులందరును విదేశవస్తువులను బహిష్కరించుటవలననే స్వరాజ్యము లభించు నెడల ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభింప నవసరమే లేదు. గాన మిరందరును ఖద్దరు భరింపవలెను నిర్బంధవిధానమును కొనసాగించు విషయమున మితవాదులుగూడ కాంగ్రెసునందు చేరగోరవలెను. కాంగ్రెసువారు ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించినపుడు మితవాదులు కాంగ్రెసునుండి పారిపోవచ్చునని పటేలుగారు నుడివరి.

* * *

చారీచారా కేసు

27 వ తేదీని ప్రభుత్వపక్షమున ముగ్గురుమాత్రమే సాక్షులు మిచ్చిరి. వారిలో నొకడు మొదట మేజిస్ట్రేటు సెరుకు నిచ్చిన వాక్యాలమునకు భిన్నముగా రెండవసారి తెలిపెను. జగదు అనునతడుగూడ ముద్దాయిలలో నొకడని యీసాక్షి మొదట చెప్పెను. రెండవసారి చెప్పటలో దురంతములు జరిగిననాడు జుడు హంతకులతో పోలేదనియు రెనతోగూడనే యున్నాడనియు నీసాక్షి చెప్పెను. స్వరచనవాక్యభూతమును గూర్చి అతని ప్రశ్నింప మొదటగూడ తానట్లే చెప్పితినియు మేజిస్ట్రేటు దానిని వ్రాయమరచియుండరచ్చు ననియు నీసాక్షి సమాధానము చెప్పెను.

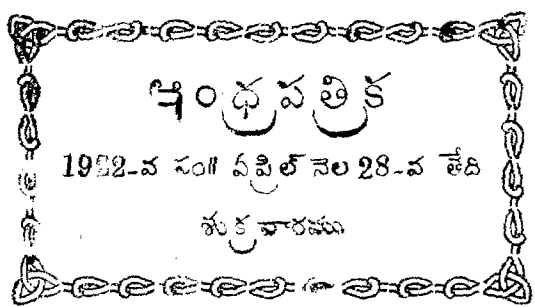
* * *

అబ్దులు గఫూరుగారు

చెరసాలనుండి వదలుట

పోలీసు సబుయిన స్పెక్టరును క్రొట్టెరకు కేసులో చెరసాలకు పంపబడిన 5 గురిలో నొకగు అబ్దులుగఫూరుగారికి వేయబడిన ఒకనెల కఠినశిక్ష పూర్తియగుటకు 20 వ తేదీని తిరుపతి సబుజయిలునుండి గఫూరుగారిని వదలెనని తిరుపతి మండలి కాంగ్రెసు కార్యదర్శి వ్రాసెను.

కావ్యదత్తి, తిలక్ గ్రంథాలయము, కనుక

హిందూదేశము: లేబరు పక్షము

హిందూదేశపు ముక్తికి ఆంగ్లదేశపు లేబరు పక్షముపైగాని, మరియే యితరపక్షముపైగాని ఆధారపడియుండుట ఎంత అపాయకరమో, హాస్తిమెనుగారు డెయిలీ హెరాల్డు పత్రికకు వ్రాసిన లేఖవలన విడితమగును. వెనుకటి కాంగ్రెసునాయకులు, లిబరలుపక్షముపై నాశ పెట్టుకొని యుండిరి. లిబరలుపక్షమువారికిని కిన్నె రైటీపు పక్షమువారికిని, స్వేచ్ఛావాణిజ్యము గూర్చియే భేదాభిప్రాయము గలదు గాని, ఇతర విషయములం దంతగ లేదని, కాంగ్రెసునాయకులు గ్రహింపరయిరి. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యము విషయమై, ఉధయపక్షములవారును ఉపేతాభావమును సమానముగ నేకమబడుచిరి. లిబరలుపక్షము అధికారమును నహింసగనే, కాంగ్రెసుప్రముఖులు గంపెజాతతో నుండిరి. రాజకీయ తత్త్వవేత్తయగు మార్లేప్రభువు సయితము లిబరలుసిద్ధాంతముల నావలకుదోచి, నిర్బంధములకు బూనగనే, దేశము నందు వివేకోదయమయ్యెను. కొంతకాలము క్రిందట, లిబరలుపక్షమువారియడ విశ్వాసము దొలగినను, లేబరుపక్షమువారు భారతదేశమున కండగనుదురని యూహించబడెను. హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయసూత్రము వర్తించునని వెనుకతీర్మానించిన లేబరుపక్షము, మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు శాసనరూపము దాల్చిన, ఆసంగతిని మఱచెను. కలనల్ వెడ్జిన్డుగారు, హిందూదేశము సంస్కరణముల నంగీకరింపవలసిన దని హితమొసగిరి. పిమ్మట జనించిన నిరాకరణోద్యమముపట్ల వారు, సానుభూతి గనుపఱుపకపోయిరి. పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్య సమస్యల పరిష్కారమునకు వారు తోడ్పడరయిరి. గాంధీమహాత్ముని యుద్యమమునకు లేబరుసభ్యులు కొందరు విపరీత వ్యాఖ్యానముల జేయజూచ్చిరి. హిందూదేశమునకు బంధి/నింతవరకు, లిబరలు, లేబరు, కన్నరైములవారు ఒక్కసొక్కలోనే ప్రయాణము న్నారు. వ్యవహారమిస్థితికివచ్చునని గాంధీకిముందుగనే తెలియును. ఎవరిముక్తి వారిందే గలదనియు, పరులపై నాధారపడి డార్శన్యచిహ్నమనియు, మహాత్ముడు యచాచుచునేయుండెను. దేశమందంత ంధములు చెలరేగుచు, జన్మస్వాతంత్ర్యంగముకలుగుచుండ, లేబరుపక్షమువారు లగించుట కేమయినను ప్రయత్నము పార్లమెంటుసభ, తనధర్మమును విడినాడెందియ మేముండును?

యరుపక్షపు ఉదాసీనతకు, హాస్తిమెనుగారు వగచుచున్నారు. కేవలము ఉదాసీనతను టయగాక, లేబరుపక్షమువారి టివల దేశస్థితిని గూర్చి ఒక తీర్మానము గావించి లాయడు జార్జిగారు హిందూదేశముపై బెదిరింపు చదువరులకు తెలిసియే యు హిందూదేశము ప్రజాపరిపాలనము నెన్న

డెరుగ దనియు, ఇప్పుడు దేశమునకు కొంచెము శిక్షణ గలపడుచున్న దనియు, తగిన పరీక్షను కావించవలె ననియు, దేశము శాంతిరహితుడవో వ్యవహారము మొదటికి వచ్చుననియు, వీరు సూచించియుండిరి. లాయడు జార్జిగారి బెదిరింపు వాక్యములకు లేబరుపక్షమువారు విచారము జూపుచున్నను, కాంగ్రెసుసభవారవల బించిన నిరాకరణపద్ధతిని, పార్లమెంటరీ ప్రతిష్ఠాపనల బహిష్కారమును ఖండించిరి. ప్రస్తుత సంస్కరణములక్రింద యుదయించిన శాసనసభలు మొదలగువానిని పార్లమెంటరీ ప్రతిష్ఠాపన లని యనుట, హాస్తిమెనుగారు భారతీయు లీతరుణమున సహాయనిరాకరణమును విరమించి, మాంటాగూ సంస్కరణములను చేపట్టవలయుననియు, స్వపరిపాలనాంతరములకు కాల నిర్ణయమున కంగీకరింపవలయు ననియు, లేబరు పక్షమువారు గోరుచున్నారు. హాస్తిమెను గారు దెలివినటుల, లేబరుపక్షపు హితము లాయడు జార్జిగారి తోవనే ద్రొక్కుచున్నది. లేబరుపక్షము వారు వెనుక నంగీకరించిన స్వయంనిర్ణయసూత్ర మేమయ్యెనని హాస్తిమెనుగారు రడుగుచున్నారు. తనకు అనుకూలమగువిధానమును నిర్ణయించుకొనుటకు, హిందూదేశమునకే హక్కు గలదని, లేబరు పక్షపు తీర్మానము వెనుక స్పష్టపరచియుండ, ఇప్పుడు వేరుగ తీర్మానింపవలె? భారతీయుల కిప్పుడు స్వరాజ్యప్రశ్నయు, కిలాఫాత్, పంజాబు సమస్యలును పరిష్కారము గావలయును. వీనిని ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరింపకుండుటచే, దేశము సహాయ నిరాకరణమునకు బూనెను. భారతీయుల నిశ్చయమిదియే. లేబరుపక్షమువారి సలహా ననుసరించి, భారతీయుల నిశ్చయము మారిపోవజాలదు. లేబరు పక్షము హిందూదేశముపట్ల విశ్వాసద్రోహ మొనర్చెనని, హాస్తిమెనుగారు ఖండితముగ చెలుపుచున్నారు. కాని, లేబరుపక్షమునుగాని మరియేయితర పక్షమునుగాని, నిందింపబనిలేదు. రాజకీయ విషయములందు వాగ్దానభంగము చులక నగుచున్నది. తాత్కాలిక లాభదృష్టి, ప్రబలుచున్నది. లేబరుపక్షమువారిచర్య, హిందూదేశము నకు ఒకవిధముగ మేలొనర్పగలదు. వారికి గుణపాఠమును నేర్పగలదు. పరులపై నాధారపడియుండక, మీముక్తిని మీరే సాధించుకొండు అని బోధింపగలదు. భారతభూమి, ఆత్మవిశ్వాసమును, ఆత్మబలమును సుసాదించినపిమ్మట, ఆంగ్ల రాజకీయపక్షముల తీర్మానములు వేరువిధముగ నుండును. భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరుపక వీలులేదని, ఒకరి కన్న మరియొకరు ముందుకు వచ్చెదరు. అట్టిస్థితి త్వరలో తలపించుటకు, భారతీయులు తకదేదీక్షతో పాటుజెదరుగాక!

బుద్ధిహీనతయా?

బ్రిటీషువారు ప్రాచ్యదేశాభిప్రాయములను గ్రహించుటకు కొన్నికష్టములు లేకపోలేదు. నాగరికము, ఆచార సాంప్రదాయములు వేరగుటచే, ప్రాచ్యఖండవాసుల హృదయమును గ్రహించుటకు, కొంత యాటంకముండవచ్చును. కాని, అట్టియాటంకముల దాటుటకయినను వారు ప్రయత్నించుటలేదు. తగుప్రయత్నముల జేసిన యాటంకము లనేకములు తొలగిపోవును. గాంధీమహాత్ముని యుద్యమస్వరూపమును గ్రహించుటకు బ్రిటీషుప్రముఖు లెవరును తగుప్రయత్నముల జేసినటులు గాన్పించదు. గాంధీమహాత్ముని రాజకీయాభిప్రాయములతో వా రేకీధ వింపకబోవచ్చును. జీవిత సమస్య గూర్చి వారు తెలిపెడి సత్యములు రుచింపకబోవచ్చును. కాని,

ప్రత్యర్థి దృక్పథము నయినను గ్రహించుటకు, వారేల ప్రయత్నింపరాదు? గాంధీమహాత్ముని భారతదేశీయులెల్లరును గౌరమించి పూజించుచున్నారు. అట్టిమహామహుని వాక్యములు, కేవలము ఉన్నాదజనితము లని తలచుట పాడియగునా? ఇతరదేశములూ దింతటి దురభిమానము గనుపించుటలేదు. అమెరికా, ప్రాన్సు మొదలగు దేశములందు గాంధీమహాత్ముని హృదయమును కనుగొనుటకు ప్రయత్నము గనుపించుచున్నది. ఇంగ్లండునందు, హిందూదేశముపై నభిమానము గలవారని పేరుగాంచిన వారు గూడ, మహాత్ముని సందేశరహస్యమును కనుగొనజాలక దానిని నిరసనజేయుటయు, స్థూలవిమర్శనము గావించుటయు, గనుపించుచున్నది. హిందూదేశపు ఋణచట్టము గూర్చి పార్లమెంటుసభలో చర్చ జరుగునపుడు, సర్ హెన్రీ బెన్సెట్టగారు గాంధీమహాత్ముని యభిప్రాయము నొక దానిని వెల్లడిజేసి, పరిహసించి తమ యజ్ఞానమును వెలిబుచ్చిరి. రైల్వేలగూర్చి విచారించుటకు, ఆక్వర్టు కమిటీ ఏర్పడియుండెను. హిందూదేశము నందు రైల్వేలు కంపెనీ పరిపాలనముక్రింద నుండుట మంచిదా, లేక ప్రభుత్వపరిపాలనముక్రింద నుండుట మంచిదా యని, చాలకాలమునుండియు చర్చ జరుగుచుండెను. కాని, యిప్పు డాచర్చును గూర్చి హిందూదేశము శ్రద్ధవహించుట లేదు. ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహింపనంతవరకు, రైల్వేలు ఎవ్వరిపర మయినను మెక్కటియే. రైల్వేలు ప్రభుత్వపు పరమయినంతమాత్రమున, ప్రజల కెక్కుడు సౌకర్యము లేర్పడునని తలచుట కవకాశములేదు. హిందూదేశప్రభుత్వము ఇంగ్లండులో ఋణముగై కొనుట కు ద్యమించినందులకు రైల్వే సామానులను ఆంగ్లదేశమునందు కొనెడి పద్ధతి మీదనే ఋణము నీయవలసిన దని పార్లమెంటు సభ్యులు కొందరు ప్రసంగించిరి. సామాను లెక్కడచాకగ దొరకునో అక్కడ కొనుటకు హిందూదేశమునకు హక్కులేదని వీరియభిప్రాయము. ప్రభుత్వసహాయ కార్యదర్శియగు అరల్వికటరు టనుగారు ఈవిషయమై ప్రసంగించుచు, ఇట్టిషరతును విధించుటచే, హిందూదేశమునందు కోపముదయించుననియు, మరితలెక్కును ఇదివరకునలెనే నికముందును ఇంగ్లండునుండియే సామాను లధికముగ కొనబడుననియు, అభయమొసగిరి. 1921-22 సంవత్సరపు ఆంకెలను వికటరుటనుగారు చదివిరి. బ్రిటీషు కాంట్రాక్టుల క్రింద 11,000,000 సవరనులను హిందూదేశము వెచ్చింపగ ఇతరదేశముల కంట్రాక్టులక్రింద 157,000 సవరనులుమాత్రమే వెచ్చించెను. దీనినిబట్టి గ్రహించదగిన సంగతి ఏదిగలదు? హిందూదేశము పరాధీనస్థితియందుండునంతవరకు, ప్రభుత్వముప్రజలకు బాధ్యతవహింపనంతవరకు, రైల్వేవిధానమును నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. సర్ థామసు బెన్సెట్టగారు, గాంధీమహాత్మునియొద్దకు వెడలి, రైల్వేలనుగూర్చి ఆక్వర్టు కమిటీవారి సూచనలను తెలిపి, మహాత్ముని యభిప్రాయమును తెలుపగోరిరి. తామేమియు సభిప్రాయమును తెలుపననియు, రైల్వేలనుగూర్చి విచారించుటకై కాలమును వినియోగించుటపాడి యని తాము తలంపలేదనియు, హిందూదేశమునందు ప్రతికుటీరమునందును రాటము వెలసినపిమ్మట, రైల్వేల గూర్చి యోచించుటకు అవకాశ ముండుననియు, గాంధీమహాత్ముడు బెన్సెట్టగారికి తెలిపిరట. ఈసంగతిని పార్లమెంటుసభలో వివరించి, దీనిని వినినపుడు అన్నిటిలోనుబుద్ధిహీనతను గనుబఱచెడి సంగతిని వినినటుల తమకు దోచెనని, బెన్సెట్టగారు పలికిరి. రైల్వేలవలన హిందూదేశమునకు మహాపకార

ను గలిగెనని తలచెడివారు, మరియొక సంగతిని విస్మరించారు. ప్రతిగృహమునందును రాటుము వెలయుచో, దేశమునందు నూలును, వస్త్రములును విరిగి తయారగును. స్వరాజ్యము సిద్ధించును. రైల్వే విధానమును సమర్థులకు ప్రజల కప్పుకు అవకాశ మిచ్చును. హిందూదేశపు నూలును, వస్త్రములును, ఒక ప్రదేశమునుండి వేరొక ప్రదేశమునకు పోవునపుడు, రైల్వేల య వ స ర ము ను గూర్చి యోచింపవచ్చును. ఇప్పుడు, హిందూదేశమునుండి ముడివస్తువులన్నిటిని పోవుటకును, విదేశపునరకులతో దేశమును ముంచివేయుటకును, రైల్వేలు అక్కరకు వచ్చుచున్నవి. స్వరాజ్యము లేనందుచే, రైల్వే పద్ధతిని ప్రజలు నడుపజాలరున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో ముందుగ రైల్వే వ్యవహారములను విచారించుటకు దేశము కాలమువినియోగింపనేల? మహాత్ములసూక్తులు భావగర్భితములుగ నుండును. సూలనుసన్నులకు అవి బుద్ధిహీనతగ గనుపించుట వింతగాదు. బెన్నెట్టుగారు గనుపఱచెడి నిరసనభావమునకు, సూలవిమర్శనమే ముఖ్య కారణము.

ఒక్కటే యభిప్రాయము

ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానపద్ధతిగూర్చి, అన్ని పక్షములవారును ఒక్క యభిప్రాయమునే వెల్లించుచుట, వింతగ గనుపట్టును. భారత మితవాద పక్షమునభిమానించుచు, మాంటాగూగారికి అండ గనిలచి, వారి సంస్కరణములను ప్రశంసించుచు, మహాత్ముని యద్యమమును నిరసించుచుండెడి హెచ్. ఇ. ఎ. కాటన్ గారు “కొలుంపోరరీ రివ్యూ” పత్రికలో వ్రాసిన సమస్యనుగూర్చి దీర్ఘ వ్యాసమునొకదానిని వ్రాసిరి. మహాత్ముని యద్యమమును వీరు ఇచ్చునచ్చినటుల నిందించిరి. మితవాదుల దృక్పథమును కొనియాడిరి. అట్టి వారు సయితము సంస్కరణములను సమర్థింప జాలక బోయిరి. హిందూదేశపు బట్టెలు, ధనరీతి మును, బుణములను కనుబడుచున్నవి. క్రొత్త పన్నులు విధింపబడుచున్నవి. రాష్ట్రములందును, కేంద్ర ప్రభుత్వమునందును, ధనాభావము స్పష్టముగ గనుపించుచున్నది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ పద్ధతి నిష్ప్రయోజనమయ్యెనని, కాటన్ గారు తేటపరుచుచున్నారు. దానినవలంబించుట, నిశ్చిరాతియందు అగాధమున దూకుటయయ్యెనట. ఛెలమ్మపర్తి ప్రభువుగారును, మాంటాగూగారును, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము నవలంబింపకుండ నుండుటకు ఆరుమాసములు పోరాడిరట. తుదికు వారిద్దరు లొంగిపోవలసి వచ్చెనట. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానముపై నెవరును యభిమానమును గనుపఱచుట లేదు. ఎవరికిని బనికరాని పద్ధతిని, హిందూదేశమున కేలయంట గట్టికో డెలియకున్నది. మొట్టమొదట, దీనిలాభముల గూర్చి బాధ్యతగలవారు లేనిపోని పొగడ్తల నేలగావింపవలయును? అప్పుడే నిజమును తెలిపియుండగూడదా? ఈయారాజులములనలన నేమియో లాభము చేకూరునని భ్రమపడిన వారు, సరియగు మార్గము దొక్కియుండురుగద. ఇప్పటికయినను, ఈపద్ధతిని విసర్జించుట కేల వెనుదీయవలయును? బెంగాలు విభజనమువలె, నిదియు నిర్ణీతమగు విషయమయ్యె గాబోలు? రాజకీయ సూత్రములకు భిన్నముగ రాజీ కొడబడుటవలన, ఇట్టి యనర్థములే వాటిల్లును. మార్లేమింకో సంస్కరణముల తరుణమున, మితవాదులు పొరబడి సంస్కరణముల నంగీకరించి, పిమ్మట వానిప్రయోజన పరమ్యతను వెల్లడిజేసియుండిరి. మరల మాంటాగూర్టు సంస్కరణములు ప్రచురింపబడిన పిమ్మట సయితము, కాంగ్రెసుసభ గావించిన హెచ్చరికను

త్రోసిపుచ్చి, వానిని స్వీకరించిరి. అందలిఫలమునిప్పుడనుభవించుచున్నారు. ఇకనయినను మోసబోవక, స్వల్పవరముల నాసింపక, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై వీరు పాటుబడిన వాగుండును.

మితవాదుల కదలిక

లక్ష్మీ లిబరలు లీగుసభ కధ్యక్షుల సహించి, ఏ. పి. సేనుగారు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమముపట్ల సానుభూతి జూపిరి మహాత్ముని త్యాగమును కొనియాడిరి. వేల్పు యవరాజుగారి బహిష్కారము గొప్ప ప్రమాదమని తెలిపిరి. సహాయ నిరాకరణోద్యమము విఫలమయ్యెనని సేనుగారు బలుకుట, వింతగాదు. జయము, అపజయము లకుభేదము డెలిసినవాటిలు బలుకజాలరు. లిబరలు పక్షమువా రికవీర ఉత్సాహముజూపి త్యాగము బూని సక్రమపద్ధతుల ననుసరించుచో స్వరాజ్య సిద్ధిని త్వరతో గలుగజేయుదురని, వారు హెచ్చరించిరి. మాంటాగూగారి రాజీనామాకు సోచిరి. సక్రమ పద్ధతు లెవ్వయో, వాని నవలంబించుటచే స్వరాజ్య మెటుల సిద్ధించునో వీరు తెలుపరియిరి. అలహాబాదు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునో ఏబదియైదుమందిసభ్యులు నిర్బంధింపబడిరి. ఈసభ్యులను వెంటనే వదిలివేయవలయునని, లిబరలులీగు వారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు పీఠ్యానించిరి. ప్రజల కష్టములను నివారించి, అశాంతి కారణములను తొలగించుటకు మారుగా, నిర్బంధములను విధించి పోలీసువళమును వృద్ధిజేయుటచేలాధముండదని, వీరు మరియొక తీర్మానము గావించిరి. ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుటకై ఉపాయముల నరయుటకు ఒక సంఘమును ఏర్పాటుప గోరిరి. అధ్యక్షుని యుపన్యాసమునందుగాని, తీర్మానములందుగాని, ఫలదాయకమగు స్వరాజ్య సాధనముల నరయు తలంపు గనుపించును. మామూలు అసంతృప్తి మాత్రము గనుపించుచున్నది. అసమృత్తివలనను, అసంతృప్తివలనను, స్వరాజ్య సిద్ధిగలుగునా? మితవాదులొకను, ఫలరహితములగు తమ ప్రాతనూర్ణములను విడచి, క్రొత్తతోనల దొక్కజాలరున్నారు.

ఆంగ్ల ప్రముఖుల ప్రోద్బలము

నిర్బంధవిధానమును తీవ్రముగ నవలంబింపవలయునని, ఆంగ్ల ప్రముఖు లొకవంకను, హిందూదేశమునందు అధికారాభిమాను లింకొకవంకను ప్రోత్సాహ మొసగుచుండ, నిర్బంధము లేల కొనసాగకుండునా? సర్ హెన్రీ కెయికుగారు ఏసియాటికు రివ్యూలో నొకవ్యాసమును వ్రాయుచు, హిందూదేశ పాలకులు తమధర్మమును గుర్తెరింగి, అచంచలమగు నిశ్చయముబూని నిర్బంధములను కొనసాగింప వలెననియు, లేనిచో ఆంగ్ల దేశము తనధర్మమును విడనాడె నను యవమానము మీద బడుననియు, హెచ్చరించుచున్నారు. వీరికింకను, హిందూదేశమునందవలంబించెడినిర్బంధములఘాటు సరిపోవులేదు. పాశ్చాత్యవిద్యన బసగిన మెకాతే గాకిని, కెయికుగారు నిందించుచున్నారు. మూలు ఘర్ష సంస్కరణములు సయితము వీరికి సరిపడవు. లాయరుజార్జి గా రిటీవల గావించిన ప్రసంగము మాత్రము వీరికి కొంతవడి సంతృప్తి గలిగించినది. వివిధ రాజకీయ పక్షములవారికిని దృష్టిపథమునందు ఈవచ్చేదము గనుపించుచున్నను, ధర్మసాసనము ఒక్కటిగనే నున్నది. నిర్బంధ విధానావలంబనమునకు, అన్ని పక్షములవారును వల్లె య నుచున్నారు. జన్మస్వాతంత్ర్యములను చులుకన జేయుచున్నంతవరకు, హిందూదేశమునకు అన్ని పక్షములును ఒక్కరీతిగనే గనుపించుట సహజము.

మద్రాసు రివిన్యూ రికవరీ సవరణచట్టము.

మద్రాసు రివిన్యూ రికవరీసవరణ చట్టము, నూతనముగ గావింపబడెను. రివిన్యూ వనూలు జేయుట కవలంబింప బడుచుండిన మామూలు కర్మకాండను తొలగించి, అతిత్వరితముగ చరాస్తి నేమి, స్థిరాస్థి నేమి అమ్మివైచుటకు, ఈచట్టము నందలి రెండవ, మూడవ క్షేపణ లక్కరకు వచ్చును. ఇట్టి నిర్బంధచట్టమును, మద్రాసు శాసనసభ వారంగీకరించి యుండుట వింతగాదు. పస్తుత పరిస్థితులలో వేరు విధముగ జరుగదు. ఈ చట్టమును గుంటూరు మండలముపై ప్రయోగించినటుల, నేడందిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమునందు గలదు. కాని మార్చి 28 వ తేది ప్రచురింపబడిన ఈ ప్రకటన మింత యాలస్యముగ నెలువడుటకు కారణ మేదియో తెలియదు.

గూడలూరు కారాగృహము

రాజకీయ నిర్బంధితులకు స్వాగతము
గూడలూరు కారాగృహమునందు ప్రస్తుతము నూరుగురు రాజకీయనిర్బంధితు లున్నారు. అందు అధిక సంఖ్యకు లాంధ్ర దేశమునుండి వచ్చినారు. ఈనెల 21-వ తేదిరాత్రి 24 మంది నాయకులు గూడలూరు కారాగృహము ప్రవేశించిరి. వీరందరు ఆంగ్లము. వీరినామములు 21-వ తేదీన ప్రకటింపబడిన ‘ఆంధ్ర పత్రిక’ యందు ముద్రింపబడినవి.

వీరు వచ్చుచున్న రనువార్త నగరమంతయు న్యాపించెను. నగరవాసు లనేకులు స్టేషనుకు వెళ్లి ఉచితవిధమున నిష్కంఠితులగు నాయకులకు స్వాగత మొసంగిరి. శ్రీయంత్ర స్వామిశాస్త్రిగారును నేలము వాస్తవ్యులగు శ్రీయంత్ర అనంతాచారిగారును 22-వ తేది గూడలూరు కారాగృహము ప్రవేశించిరి.

చెరసాల సౌకర్యములు

చెరసాలయందు శిక్షితులకు మాంపబడుచున్న అదరణ మిగుల అసంతృప్తికరముగనున్నది. మజ్జిక నెయ్యి నూనె ఇయ్యబడుటయే లేదు. నిర్బంధితుల గదులలోనికి బాగుగ గాలిరారు. వాటిలో పండుకొనువారికి చక్కగ నిదురపట్టదు. వారికియ్యడిన పడక కూడ తృప్తికరముగ లేవు. ఈకారాగృహపు సూపరింటెండెంటు భారతీయ డ్రెస్సు ఇంజనీర్లు ఆంగ్లేయులు నిర్బంధితుల పట్ల ప్రకటించుచున్నంత సానుభూతికూడ ప్రకటించుట లేదని నగరవాస్తవ్యులు కోపముతో నున్నారు. కాకానుగుణ్యముగ ప్రవర్తించక కారాగృహనిర్బంధాలను సంపూర్ణముగ ననుసరించుట చట్టముపట్ల గౌరవము కనపరచుటకాదు.

కాంగ్రెసు ప్రచారము

గూడలూరునందలి గాదిలమునది ఇనుకదిబ్బలపై కేనివారము రాత్రి ఒకమహాసభ జరిగెను. నెల్లూరువాస్తవ్యురాలైన ప్రస్తుతము కారాగృహము నందున్న శ్రీయంత్ర కె. శ్రీనివాసయ్యగారి (బి.ఎ.ఎల్.టి.) భార్యయ్యగు శ్రీమతి యతిరాజమ్మగారు ఈ స్యసించిరి. ప్రతిభారతీయారీచియు తన విరామకాలమున నూలువడక నలయుననియు భారతీయ లందరు విదేశాలను బహిష్కరించి ఖిదరువస్త్రములనే ధరించుచుండవలెనని విరాజమ్మగారు గంభీరవ్యాస మొసంగిరి. (స్వరాజ్య)

ఆసాము రాజకీయ నిర్బంధితులు

సంకెళ్లతో విధులయందు నడపింపబడుట
ఆసామునందు నిర్బంధింపబడిన ఆరుగురు అసహాయ వాడులను ఒక కారాగృహము నుండి మరియొక కారాగృహము నకు మార్చవలసివచ్చెను. ఈ ఆరుగురిలో విడుమండి న్యాయ వాదులు. ఒకరు ప్రభుత్వమునం దొక ఉన్నతోద్యోగి రాజీనామా ఇచ్చి కాంగ్రెసునందు చేరినవారు. వీరి సుకెళ్లు తగిలించి అందరిని కలిపి ఒక టాటితో కట్టి వీ సాలనుండి మరియొక చెరసాలకు తీసికొనిబోయిరి.

ఈవిషయమే శాసనసభయందు ప్రశ్నింపగ ప్రసభ్యు డిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగెను:—

రాజకీయ నిర్బంధితులు కారాగృహములందున్నంత వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యము లియ్యబడును. ఒకచోటన్న యొకచోటికి మార్చవలసి వచ్చినపుడు సాధారణ నిధిమున తీసికొని పోవడుదురో అభిప్రాయమనే వీరుకూడ పోషింతుదు. (రంగూన్ మెయిలు)

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యానులతో సమాధానము కుదురునా ?

పరాసువారి సంఖ్యయు

ఏప్రిల్ 25:—రష్యానులతో సమాధానము కుదురునా సమస్యను పరాసుప్రతినిధులతో తగ్గిపోవుచున్నదని జెనోవా వార్తలవలన తెలియుచున్నది. జెనోవా సమావేశమున అన్ని ప్రభుత్వముల ప్రతినిధులును, పరిష్కారముల కేళాభిప్రాయముగ సంగీకరింపవలె నను నియమము లేదు. పాయింట్ల గారిదివరకు తెలిపినవిధమున పరాసుప్రతినిధులు ముఖ్యనియమములందు తమ నిశ్చయమును విదజాలరు. పరదేశాక్రమణమును నిరోధించుచు సూచించబడిన యొడంబడిక, నానారాష్ట్ర సమితి వారి తీర్మానములను, బంధింపబడిన పరాసు వారు తెలుపుచున్నారు.

బ్రిటిషువారి విధానము

బ్రిటిషువారు యూరపు రాష్ట్రములయెడల నవలంబించబోవు విధానమును గురించి లాయడు బార్బిగారి తనవున సర్ ఎడ్వర్డు గ్రెగ్గ గారి కౌశికపటనము గావించిరి. ఇది పాయింట్ల గారి ప్రకటనకు ప్రత్యుత్తరమని యెంచుచున్నారు. రష్యాతో సంధి కేసికొనక వదలివేసినయెడల రష్యాజర్మనీలకు స్నేహ మధికమై కల్పింపబోవచ్చును. ఉత్పాదముల గల్గింపవచ్చు ననియు బ్రిటిషువారి కట్టివిధానముతో బోక్సము లేదనియు వారు తెలిపిరి. బ్రిటిషువారు రష్యాజర్మనీ స్నేహమును జూచి భయపడుట లేదు. యూరపునందు తిరిగి వివాదములు సంభవించకుండ బ్రిటిషువారు సాధ్యమైనంతవరకెత్తింపవలెను. రష్యానులు చాలయోటంకములు గల్గించుచున్నారు. రాయబారములు జయప్రదములగునని బ్రిటిషువారెంచుచున్నారు.

పరాసు అభిప్రాయములు

ఏప్రిల్ 26:—జర్మనీవారు సంధి నియమములను సరిగనిర్వర్తింపక పోయినయెడల పరాసువారు మిత్రమండలినుండి ఆవనరమైనయెడల వేరుపడియెను జర్మనీవై చర్య తీసికొనవలెనని బ్రిటీషుల కొందరు అభిప్రాయము నుడిపిరి. జర్మనీవై దీసికొనబోవు చర్యయందు మిత్రమండలి సహాయము వాంఛియున్నను ఆవనరమునయనున-వస్తపరిహార సంఘము వారు జర్మనీ తనకేసులను నిర్వర్తింపవలెనని ప్రకటించి జర్మనీవై దీసికొనవలెనని చర్యను సూచించినయెడల నట్టిచర్యను దీసికొనుటకు మిత్రమండలివారి సహాయమంత ఆవనరమైనది గాదని వారు తెలిపిరి. మే 31 వతేదీతో జర్మనీ కీయబడిన గడువు ముగియును. వస్తపరిహారసంఘమువారు జర్మనీతో ససంతుష్టులైనయెడల, దీసికొనవలసిన చర్యను గురించి పరాసు ప్రభుత్వమువారికి సూచనల గావించవచ్చును.

“వెట్టిటు పొరనను” ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—నానున్న రొక్కరే జర్మనీవై చర్యతీసుకొనుటకు పాయింట్ల గారి నిముసకము. ఇట్టివిషయము సంభవించుటకు మిత్రమండలి, నేనులు ఖయ్యముగా బ్రిటిషువారు తాపీయజాలరు. రష్యాజర్మనీ విమర్శకులను వదలివేయు మార్గమును విడచి పరాసు బ్రిటిషువారిని సాపించుటకు బ్రిటిషు వారెత్తింపవలెను.

రష్యాపొలండు ప్రతినిధుల వివాదము.

ఏప్రిల్ 26:—రష్యాజర్మనీ యొడంబడికను నిరసించుచు మిత్రమండలి వారు జర్మనీ కంపెనీ నోటునందు పొలండు ప్రతినిధి గూడ సంతక మొనర్చెను. అందుచే వారు రష్యాజర్మనీవారముల చర్చించు సంఘమునందు పాల్గొనరాదనియు, రష్యాపొలండు యొడంబడికను రద్దుచేసెదలెను. చిరగారు పొలండు దేశాంగచరిత్రయగు స్మర్తంట్లు లగింపువాసిరి.

పొలండు ప్రత్యుత్తరము

పొలండు ప్రతినిధియగు స్మర్తంట్లుగారు చివరిగానికి బహుమతిగా సీక్రెండివిధముగ తెలిపిరి:—రష్యాకు ఇతర దేశముల నుండి సహాయములకు బోక్సము వుచ్చుకొనుటకు మనము సన్నద్ధము. సమావేశమునందు రష్యాజర్మనీవారముల యొక్క అభిప్రాయములను పాల్గొనుటకును రీగాయొడంబడికను రద్దుచేసెదలెను. సోవియట్ ప్రభుత్వమునకు ఇట్టిసమస్యలగునని లాయడు పాయింట్ల పొలండు రష్యాకు సహాయ

మొనర్చవలెనని ఆయొడంబడికయందు లేదు. అంతయుగాక యొడంబడికయందు అభిప్రాయములు మాత్రము వెలుపబడెను. సోవియట్ ప్రభుత్వము సంగీకరించుట యూరపు పునర్నిర్మాణమునకు చాలబోధ్యము.

బోల్షి విక్ర ప్రతికూలురు అరెస్టు చేయబడుట

ఏప్రిల్ 26:—బోల్షి విక్రములకు వ్యతిరేకముగ ప్రచారము చేయుచున్న అయిదుగురు రష్యానులు అరెస్టు చేయబడి రని జెనోవానుండి తెలియుచున్నది.

వర్సెల్స్ సంధి

వర్సెల్స్ సంధిపై సంతకము లొంగిన ప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు సమావేశపరచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. పాయింట్ల గారి ప్రకటనను చర్చించుటకుగాను సమావేశము రాబోవువారమున జరుగును.

* * *

ఈవారాంగ్లమున లాయడుబార్బిగారి రింగ్లండున కేగ నుద్దేశించినవార్త యంతయు మనియు సమావేశము ముగియువరకు లాయడుబార్బిగారు తిరిగి రాగనియు ప్రకటించబడినది.

లాయడుబార్బిగారి క్రొత్తయొడంబడిక

ఏప్రిల్ 27:—అన్యదేశాక్రమణకు గడంగరాదని లాయడు బార్బిగారు సూచించిన యొడంబడికను గురించి వివిధప్రభుత్వ ప్రతినిధు లొంగించుచున్నారు. ఈ యొడంబడికయొక్కను వివిధ ప్రభుత్వములు సంఘముగ గూడి వ్యవహారములు పరిష్కరించుకొనుటకును కీతలు విధించుటకును వీలుండును ఈయొడంబడికవలన ఇదివరకుగల యొడంబడికల కెట్టి యోటంకములును నుండవు. మిత్రమండలివారు జర్మనీని బాధించి యొనను ఒడంబడిక మరతుల ననులులూ పెట్టునట్లు చేయుటకు దీనివలన సభ్యంతరముండదు. ఇట్టి అభ్యంతరము లేనియెడల ఒడంబడిక సంగీకరింపవచ్చునని పాయింట్ల గారు బాల్గోగారికి తెలిపిరి.

బోల్షి విజము—పరాసునిరోధము.

బోల్షి విజముతో సుబంధముగల గ్రంథకర్తలు, నటులు పుస్తకముల రచింపరాదనియు నృత్యమును జేయరాదనియు నిర్బంధపులు త్రెవవును గావించిరి. లండనునుండి పారిసునకు జననక్షేపించిన, కిల్లాస్పెసిలా యనువామెను పారిసునకు రారాదని నిరోధించిరి.

జపానునందు భూకంపము

ఏప్రిల్ 27:—టొకియోయందు దీనినమున భూకంపము జరించి 15 నిమిషములవరకుండెను. కొన్నిగృహములు కూలెను కొందరు మృతులైరి. యూకపియనుల కపాయము గలంగ లేదు యోఖామామందుగూడ నీభూకంపము గలదు. ఈపట్టణమున వై నావారిప్రజలము నాశనమాయెను. తిరివాల్తులు, అబ్బర్వేటరీ మొదలగు వానికి భంగముగలిగెను.

యువరాజుపర్యటనము

హాలోను, ఏప్రిల్ 26:—ఈదినమున హాలోనుబల్గాలో ఘాటులను ప్రదేశమునందు భూకంపము గలిగి 10-15 నిమిషములవరకుండెను. ఈసమయమున యువరాజుగారు యావచినకు పిరారునకు వెడలుటచే వారికేభూకంపము గన్పడలేదు. ఈతరుణము లభింపనందులకు యువరాజుగారు విచారమును తెలిపిరి.

కార్మికవివాదములు.

లండను ఏప్రిల్ 26:—కార్మికుల వివాదము ముగింపునకు వచ్చుచుండెను. వెంటనే వారమునకు 10 పి 6 పెన్సీల చొప్పున తగ్గింపవలెననియు, మిగిలిన ఆరుపెన్సీలగులలోను మేమా సమునుండి వారమునకు 3 పిల్లింగులు తగ్గింపవలెననియు జాను మాసమునుండి 3 పిల్లింగులు తగ్గింపవలయుననియు సూచించబడినది. ఈసూచనల కిరుపక్షములవారును సమ్మతించునట్లున్నది.

కన్యాకు దిగవతితేయు గోధుమలపైగల పన్నును నూటికి 15 నుండి 50 వరకును, దిగుమతి చేయబడు గోధుమ పిండిపై పన్నును 15 నుండి 100 వరకును అధికము జేయవలెనని ఆర్థికసంఘమువారు తెలిపిరి. ఈసూచనలవలన భారత ఎగుమతులకు నష్టము వచ్చును. ఇందుపై ప్రభుత్వమువారికి నెట్టి యుత్తరవులు గావించలేదు.

నైరోబీయందు జరిగిన తేకియల తిరుగుబాటు నందు ప్రభుత్వమువారు విచక్షణ లేకుండ నరెస్టులు జేసి రను కారణమున నైరోబీయందలి కయిదీలు నిరకవరక మూసిరి.

బర్లందువివాదములు

మల్లింగరునం నల్లరులు

ఏప్రిల్ 26:—మల్లింగరునం దంతయు నల్లరులు పెచ్చు పెరిగిపోవుచుండెను. మార్కెట్టు స్క్వేరునంద ప్రజాస్వామ్య వాదులు తాత్కాలికప్రభుత్వవైఖలను దీసికొని వెళ్లుచుండిన ఒక మోటరులారీ నెదిర్చిరి. ఇరుపక్షములవారికి 15 నిమిషములు పోరాటము జరిగెను. ఆగ్రుకు ప్రజాస్వామ్యవాదులు ఖయిదీలుగ పట్టుకొనబడిరి. పట్టణమునందలి ప్రజలు భయముచే పారిపోవుచుండెరి. మల్లింగరునకు వెద్దవెద్దగింపులు తీసికొని పోవడుచుండెను. మౌపులన్నియు మూసివేయబడినవి. ఇరుపక్షములవారును పట్టణమున పోరాటమునకు బలపరచుచుండెరి.

మరియొకమాత్ర్య

బాండనునందు, తాత్కాలికప్రభుత్వముల పటాలములందు కమాండెంటుగ నున్న యొకయూద్యోగి బాండనునందు మాత్ర్య గావించబడినది. మాత్ర్యకారు దరెస్టుచేయబడినది.

ఆడమ్మనుగారిమాత్ర్య అభిలోపునందు జెనరలు ఆడమ్మనుగారు ఒంటిరిగా నడచుచుండగా నీయన తుపాకిచే గాల్పబడినది. ఈమాత్ర్యపై దరెస్టునందు చాలయంద్రేకము ప్రబలెను.

మెకెనుగారు ఆ పట్టణమునందే యుండిరి. వీరు క్రియచుండగా నీ వార్తవారికి తెలిసెను. వెంటనే లేచి వీధిలోనికి వెళ్ళునప్పటికి మాత్ర్యకారులు పారిపోవుచుండెరి. ప్రజాస్వామ్యపటాలమున కచ్చటి నాయకుడగు క్విట్టపాట్రిగుగారి కార్యమునకు తమవిచారమును తెలియచ్చిరి. మెకెనుగారు ప్రజాస్వామ్య వైఖలుల తనకు 15 నిమిషములలో లొంగిపోవలయునని మెకెనుగారు వారికి కబురుపంపిరి: పాట్రిగుగారు రందుల సంగీకరించెను 24 గుర ప్రజాస్వామ్యవాదులు అరెస్టుచేయబడిరి.

ఆసియామెనరు

గ్రీకులు సోకీ నాక్రమించుట

ఏప్రిల్ 26:—ఇటలీవారిచే భారీచేయబడిన సోకీతను ప్రదేశమున గ్రీకు లాక్రమించిరి. కెమర్లిన్టుల స్వల్పముగ నెదిర్చి 46 గురు గ్రీకులను పట్టుకొని పట్టణమును వదలి వెదలిపోయిరి.

నల్లమందు సమస్య

నల్లమందు విచారణ సంఘమువారు నల్లమందు కలని దోషములను గురించి ప్రజలకు బోధించు విషయమున, వివిధ తేజము లందుగల రెడ్డుక్రాసు సంఘముల వారితో సంప్రదింపవలెనని నానారాష్ట్ర సమితివారు నిర్ణయించిరి.

కాన్స్టాంటినోపొలునందు బ్రిటిషుసైన్యము

లండను, ఏప్రిల్ 25:—కాన్స్టాంటినోపొలునందుగల భారతపటాలముల స్థానము నాక్రమించుటకు విరిషుగాడ్డపటాలము జనెను.

ఇటీవల నైపీషియాను పరాసువైఖలుల నెదిర్చిన దోషాలను జర్మనువారు కనుగొని క్షీంపవలెననియు లేక పోయిన యెడల ఇంటరు ఆలయిడు కమిషనువారికి ఒప్పుజెప్పవలెననియు లేకపోయిన యెడల జర్మను లందుకు బాధ్యత నహించవలసి యందు రనియు కాయబారులసమావేశము వారు తెలిపిరి.

ఇమిటేషన్		
	రు.	అ.
రవ్వల కమ్మలు	4	0 0
గజ్జల వడ్డణము	3	0 0
కట్టకాసుల చేరు	8	0 0
నాగరము	2	0 0
నాను, జరినీ సహా	4	0 0

మైలాపూరు - మదరాసు

విక్టోరియా డిపో,

బొవధముల, ఆభరణముల, గ్రంథముల క్యాటలాగు ఉచితము. (2957)

మెరక నేలల వ్యవయసాము

XII
బూడిద

సస్యములను కాల్చినప్పుడు, బూడిద మిగిలి యుండును. ఇది సాధారణముగా సస్యములకునికలలో 100 భాగములలో 5 భాగములకంటె తక్కువగా గాని, 10 పార్శ్వకంటె పెక్కువగాగాని, యుండదు. ఈబూడిద ఏమిటి? ఈకొంచెము మాత్రము ఏల కేపించియుండవలయును? సస్యములకు ఏవిధముగా లభించినది? అను విషయములు మనస్సునకు వచ్చును. సస్యములు నేలలోనుండి కొన్ని ఖనిజపదార్థములను తీసికొనును. వాటిని కాల్చినప్పుడు బూడిదగా మారును. అనేక ఖనిజపదార్థములు కలిసి బూడిదయగును. వీటిలో విశేష భాగము సస్యములకు ముఖ్యావశ్యకము. అవి లేనిది సస్యములు పెరుగవు. నేలను బాగుగదున్ని, నీరుండినయెడల, ఫలితము నేలలోని ఖనిజపదార్థముల ననుసరించియుండును. ఈ పదార్థములు అధికముగా నుండినయెడల అధికముగాను స్వల్పముగా యుండినయెడల స్వల్పముగాను ఫలించును. బూడిదలో ముఖ్యమైన రెండు—పొటాష్, సుల్ఫురైక్ ఆమ్లము. సత్రజనినహితము నేలలోనుండి లభించుచుగాని, సస్యములను కాల్చినప్పుడు గాలిలో కలిసిపోవును. ఏ నేలలో నయినను వై రెండు పదార్థములు విశేషముగా నుండును. సుల్ఫురైక్ ఆమ్లమునకంటె పొటాష్ ఎక్కువగా నుండును; అందువలన ఎక్కువ కీపుముగా వ్యయమగును.

సిద్ధాహారము సాధ్యాహారము

ఏ నేలనుగాని పృథక్కరించి చూచినయెడల, సస్యములకు కావలసిన అవారపదార్థములు, ఎన్నో సంవత్సరములకు కావలసినంత కలపడును. సస్యములు పెరుగని ఇసుక నేలలలో సహితము అలాగే కనపడును. కాని ఇదియంతయు సస్యములకు లభించదు. సిద్ధాహారముగా నుండేది వృక్షాహారము మాత్రమే సస్యములకు పయోగపడును. అట్టియాహారము చాల తక్కువగా నుండును. ఈసిద్ధాహారముగా నుండిన వృక్షాహారపదార్థముల ననుసరించి ఫలితము లభించును. సాధ్యాహారముగా నుండేదానిని సిద్ధాహారముగా మార్చుటయందే రయితముకొని పులుత విశదమగును. దానికి అనుకూలమైన సాగుచేయుట ముఖ్యావశ్యకము. సిద్ధాహారముగా నుండినది ఎప్పుడు వ్యయమగునో అప్పుడే నేల బీదై ఫలహీనమగును.

మెరక నేలల ఫలదత

మెరక నేలలకు సాధారణముగా ఎరువు వేయుట లేదు. ఎన్నో వందల యెండ్లనుండి వైరుచేయుచుండినను ఫలించుచు నేయున్నవి. కారణ మేమి? పల్లపు నేలలలో ఒక సంవత్సరము ఎరువువేయుని యెడల, ఫలితము యెడల. కారణ మేమి? ప్రతి సంవత్సరము దున్ని పయిరు వేయుచుండిన నేలలో, చాల సంవత్సరములు బ్రదుగా నుండేది నేలలోకంటె, ఎక్కువ ఫలదత అనగా ఎక్కువ సిద్ధాహారముండినట్లు తెలిసికొనిరి. కారణమేమి? మెరక నేలను బాగుగా దున్ని సాగుచేయుటవలన గాలి నేలలోనికి ప్రవేశించును. నేలలో నుండేది నూత్నతీపులు గాలి, లేమ, వేడిమి సహాయమువేత సిద్ధాహారముగా మార్పు. పల్లపు నేలలో అవిధముగా సాగుచేయుటతెలుపి మెరక నేలలు ఎనిమిది పది యడుగుల లోతునకు ఫలదత కలిగియుండును. వాననీరు అంత లోతువరకు నిలచి యుండి క్రమముగా వైకివచ్చి, సస్యములకు వినియోగపడుచుండును. నేలలోని సిద్ధాహారము నీటిలో కరిగి, నీటివెంట, వైకివచ్చి సస్యములకు వినియోగపడుచుండును. పల్లపు నేలలలో వై నేలమాత్రమే ఫలవంతముగా నుండును. క్రింది నేల చాల బీదని. సస్యములకు నీరు ఎక్కువగా నుండుటవలన వేళ్లు వై నేలలలో మాత్రమే వ్యాపించును; చాల దూరముగాని లోతుగా గాని వ్యాపించవు. వై నీరు విశేషముగా నుండుటవలన క్రింది నేలనుండి నీరు రావనములేదు. అందువలన క్రింది నేలలో నుండే ఫలదత వినియోగపడుటకు అవకాశము లేదు. మెరక నేలలో ఫలితము చాల తక్కువ. అందువలన నేలలోనుండి వ్యయమయ్యెడి ఫలదత స్వల్పము. కాబట్టి ఎక్కువ కాలము ఫలించుచుండును.

మెరక నేలలకు కాల్చితముగా సారవంతముగ నుండుట.

నేలలను సస్యం ఫలవంతముగా నుండే గోరియెడల, నేలలలో నుండి లభించిన ఫలితమునంతను మరల నేలలలో దున్ని వేయుచుండవలెను. ఇది సాధ్యముకానిపని. అట్టిస్థితిలో

ఫలితము నంతను పశువులకు వేసి, వాటి చేదయచ్చును నేలకు వేయుట రెండవపద్ధతి. ఏదేశమందుగాని ఏకాలమందుగాని, పశువుల నుంచుకొనక చేద ఎరువుమాలమున నేలకు ఫలదతను వేయనియెడల అట్టి నేలలుకొంత కాలమునకు బీదవై పోవును. అమెరికాదేశమందు, పశువులను ఏమాత్రమునుంచక, సర్వవ్యవసాయపుపనులను యంత్రసహాయమున చేసి, ఫలితమును కొన్ని సంవత్సరము గడించి, కడపట ఏమాత్రము లాభము పొందజాలక అనేక లక్షల ఎకరములను వివర్జించిరి. పశువుల నుంచుకొని చేసేది వ్యవసాయమే కాల్చితవ్యవసాయము. లేదా ఎరువులను—అనగా కల్పిత ఎరువులను మొదలయిన వాటిని కొనివేయుట మంచిది. అయితే వాటివెల చాల యధికము. మెరక నేలలలో లాభము, అందువలన ఏ మాత్రము యెడదు. కాబట్టి కల్పితయెరువులను కొనివేయుటకు సాధ్యపడదు. అమెరికాదేశమందు కాలుధాన్యమును వైరుచేసి నేలలో దున్ని వేయుదురు. అందువలన సత్రజని లభించును. మనదేశమందు కాలుధాన్యపు వైరుచేయుచురేకాని నేలలో దున్ని వేయుట లేదు. అందువలన సత్రువ కొద్దిగానే లభించును. మూడేండ్ల కొకపర్యాయము ఉర్లగడ్డలను వైరుచేయుదురు. అందువలన నేలను ఎన్నో పర్యాయములు లోతుగాదున్ని కల్గింతుచుండవలసినట్లు. ఈలాగు సాగుచేయుచుండినందున నేలలో నుండే సాధ్యాహారము సిద్ధాహారముగా మారుచుండును. పొటాష్ సుల్ఫురైక్ ఆమ్లము ఈవిధముగా లభించును. మూడుసంవత్సరముల కొకతూరి తృణధాన్యమును, వైరుచేయుదురు. వాటివేళ్లు చాల లోతుకు వ్యాపించి అచ్చట యుండేది యాహారమును వినియోగ పెట్టుచుండును. ఈవిధముగా మెరక నేలలకు ఎరువును వేయకయే, వైరును పరివర్తించుటవలనన, చాల లోతుగా దున్ని సాగుచేయుటవలనన, పచ్చియెరువును నేలలో దున్ని వేయుటవలనన నేలను కాల్చితముగా ఫలించునట్లు చేయుచున్నాడు. తృణధాన్యములవిషయములో కంకులను కొమ్ము యంత్రసహాయమున, కంకులనుమాత్రమే కొని మిగిలి యుండిన దాని సంతయు నేలలో దున్ని వేయుదురు.

మన దేశమందు కల్పితయెరువులను, కల్లపుహారముల లోనే వేయుట అరుదు. కాబట్టి కొన్ని సంవత్సరములవరకు కల్పితయెరువులను మెరక నేలలకు వేయరు. చేద మొదలయినవి తోటల భూములకే చాలుటలేదు. తోటల వలన ఎక్కువ లాభము లభించుటవలన, పశువుల యెరువంతయు తోటలకు పల్లపునేలలకు మాత్రమే వినియోగింపబడును పచ్చియెరువులను నేలలోకి దున్ని వేయుట చాకయైన పద్ధతిని రెండుమూడు సంవత్సరముల కొకపర్యాయము, కాలుధాన్యపు వైరులను అనగా ఉలకు, అలచంద, పెరర, జనుము మొదలయిన వాటిని వైరుచేసి పూతపట్టుకాలమందు నేలలోనికి దున్ని వేయుట యత్నము. మరియొక పద్ధతి కలదు. చాల చాకయైన పద్ధతి. మెరక నేలలను చాల లోతుగా దున్ని, కల్గింపించి, గొట్టుగుంటక పండ్ల చట్టముతో పలమాడు దున్ని చుండిన యెడల, నేలలోనియన్న వృక్షాహారముగా మారుచుండును. ఇట్లుచేయుటకు ఒక కాయుండిన రయిత చాల లాభము పొందగలదు. ఇంతకంటె యత్నమునైన పద్ధతి మెరక నేలలరయితకు మరియొకటి యుండదు.

దరికి చంచయ్య

ఆర్థిల్ల వెంకయ్య మెమోరియల్

బాడ్ మింట్రాఫీ, బెజవాడ

కొన్ని సారకాలలు యేపిల్ అఖరువారమునకు మూడు బడవుగాన, యావైట్రాఫీ మేనెల రెండు రోజుకి మార్పడమైనది.

ఏప్రిల్ 25 వ రోజుకి మించివచ్చిన దరఖాస్తులు మంజూరు అవు.

5 వెండిగిన్నెలు, 7 లుపొందినవారికి భాయముగా బహుమతి యొసంగబడును.

దరఖాస్తులనును పొరుగువారికి రు 6 లు గ్రామములోని వారికి రు 4 లు.

పొరుగువారికి భోజనసదుపాయముల కేర్పాటులు ఉచితముగా గానింపబడును.

చిలుకూరు పున్నయ్య కార్యదర్శి

గవర్నరుపేట-బెజవాడ

సంస్కరణముల నిరర్థకత్వము

ఎచ్. (యం. ఎ.) కాటమగూడ యి. పి. కంటెంపూరీ
రెవ్యూలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

ఆయనవ్యయకట్టి ఆధునముగ నున్నది. రాష్ట్రముల యంతకంటె నేమియు చక్కగలేదు. అయితే అధిక విషయములో ఖండితముగ నుండుటకు భారతదేశమునకు హక్కులేదు. ఈదాడుమునకు మూలము యంతకన్న పెక్కువడిగలదు. క్రొత్తపన్నుల విధించుట తప్పనిపని గావచ్చును. అయితే యీ పన్నుల వేయుటను అంగీకరించువారికి, ఈ ధనము వ్యయము జేయుటలో చాలవరకు అధికారము లేదు. మొత్తం అంచనా వ్యయము 9 కోట్ల 50 లక్షలలో 4 కోట్ల 10 లక్షలు పానులు మిలిటరీ ఖర్చులు మింగివేయుచున్నవి. ప్రభుత్వవ్యాధిభారము ఢిల్లీ కాసన. భవారికి యీ విషయములో చట్టముప్రకారము వోటునిచ్చు సభికారము లేదని చెప్పెదరు. లండను బ్రెస్టుపత్రిక, యుండియాయొక్క వైనికవ్యయము యుండితియులు రెవిన్యూకు సరితూగియుండలేదని వ్రాసెను. బ్రెస్టు అఫ్ యిండియా పత్రిక భారతీయులయొక్కయు, అంగ్లో-హిందీయులయొక్కయు అభిప్రాయముల దెల్పుచు మిలిటరీ వ్యయము తగ్గించుట అవశ్యక విభక్తిక్రమని యెఘోషించుచున్నది. నివాసోపాయ మేమియు గాంచలేదు. ఈ వ్యయముకు గావలసిన డబ్బు చేకూరుటకై ప్రజల కిష్టములేని పన్నుల నెన్నింటినో ఢిల్లీ కాసనసభవారు సంతోషముతో సమ్మతించవలయును. ఆయనవ్యయపట్టివై జరిగిన చర్చల నివేదికల తర్వాతకాల్గవై ఒక్కసారి దృష్టి సారించిన మాత్రమున యెంత తీర్మానము కట్టము గంభవించెనో దెలియ గలదు. ఆయన వ్యయ పట్టిని ఉన్నదున్నటుల యంగీకరించుట ఢిల్లీ కాసనసభ రాజకీయముగ యంతరించుట యగునని ఢిల్లీ నుండి ఒకవార్తాపత్రిక విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఏదోవిధమైన సమాధానము గురువలయును. ఒకవేళ సభ్యులందఱును సమ్మతకట్టి బట్టెలు నంగీకరింపరేని, రాజ్యపరిధి చట్టముప్రకారము డబ్బును రాబట్టగలనా? అయితే మరియొక మార్గము కనపించదు.

రాష్ట్రముల స్థితియేమి? అచటిసమస్య ప్రజాధికారము లేక వోవుటకు గాక, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన మపజయము గాంచుటకు సంబంధించి యున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానములో మంచివిషయ మొక్కటియును లేదు. అది నిజముగ నాలోచింపవలెండ జేసినపనియే. పెక్కుపడ్డ ప్రభుత్వ తానును మాంటూగూగారును అరు నేలలు యిది కద్దని తోరాడితి మని యు తుట్టుకుదకు తాము దెలివన మార్గములు ఆచరణలోనికి వచ్చుట కదియు సాధనగ నుండుటచే అంగీకరింపవలసి వచ్చెనని యు, కొలది కాలముక్రిందనే ఒప్పుకొనిరి. ఈ విధానమువలన అధికార, స్వాతంత్ర్యములకు మధ్య దారిగల్గు ననుకొనిన వారికి ఆకాభంగము గల్గిన ను దీనిని పరీక్షించినవారు మాత్రము బాగుగ ఖండించిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమన వివేచిత వ్యయమును, అన్ని విషయముల ఆగిపోవుట యని ప్రజలకు అర్థమగుచున్నది. ఈవిధానమువలన చెల్లింపని వాగ్దానములును, ఎక్కువపన్నులు వేయుటయు, ఫలితములేనవి. లిట్టనుప్రభులెచివర్తులో సంవత్సరముక్రింద నుపన్యసించుచు సంస్కరణముల యుద్ధకము భారతీయులవై ప్రభుత్వకారమున చినిగిచుకాధికారహరిపాలనమును విమర్శించుపద్ధతిని ఆప్రభుత్వమును విమర్శించుటయని దెల్పెను. అధికారబాధ్యతను వేసజేయుకుండ నున్నచో మంత్రులును కాసనసభ్యులును దానిని భరింపవచ్చును. వారు తమ బాధ్యతయొక్కదీతోతిగో. కార్యనిర్వాహక సభ్యులబాధ్యత యొక్కడప్రాంధమగునో తమ యెన్నిక ప్రదేశములలో దెలుపవచ్చును. నెనుక ముగ్గురు జేయుపనిని యిప్పుడు 7 రు యొక్కవజీరముల పుచ్చుకొని జేయుచుండ యీ విధానమును యెవ్వరును, సమర్థింప సాధ్యము గాదు.

ప క ట న

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పుక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం|| ప|| వ్యవస్థాపకుడు.

కార్మిక పక్షము, భారతము

సోషలిస్టు మోసము

వి. కె. హర్ష మొదలగు డెయిలీ పోర్టాల్స్ పత్రిక క్రింది ప్రకారము:-

స్వతంత్రము, పార్లమెంటరీ లేబరు సంఘము, లేబరు పక్షపు కార్య నిర్వాహక సంఘములు, ప్రతినిధులతో నొక సమావేశము జరిగెను. కార్మిక పక్షపు స్వాతంత్ర్యములను ప్రతినిధు పరిపాలన క్రింద నుండి దేశముల కన్యాయంబ చేయబడునని యాసపడుచుండిన నారి కీ సమావేశపు తీర్మానము లాకాంక్షము కలిగించును.

ప్రధానమంత్రి యువస్వామ్యమునందు తెలుపబడిన విధానము 'కొత్తము'గ నుండిన సమావేశము వగయె కొన్నింటిని తెలుపుకొని పెరవేర్చుకొనుటకై ప్రసాదించబడిన పార్లమెంటరీ సంస్థలను నిరాకరించినందులకు గూడ వగయెన్నది. ప్రధానమంత్రి యువస్వామ్యమునందు మాత్రమే ఆచరణయందు గూడ కఠినవిధానమే యున్నది. అదియునుగాక 'భారతమున స్వపరిపాలన గలిగిన రాజ్యముగ పాథ్యమైనంత కీర్తియుగ తెలుపుట క్రొత్తులను ఉద్దేశ్యమని కూడ సమావేశ తీర్మానము నందు గలదు.

ఈవిచిత్రపు తీర్మానమునందలిభావ మేమో పరికితము? సార్వభౌమని శిమావలభతమును, స్వపరిపాలనమునకుక్రమాంతరముగ నుండినవిధానమును, ఆకాలపరిమితమైన కొన్ని నిరాకారోద్ద్యమమును కట్టిపెట్టి మాంటాగుగారి మండమాలలను ముంగిలనెడినది యీ తీర్మాన సారాంశము. లావుడుగార్నిగా కొనగినదానికన్న శక్తియుగ నేమియు నిచ్చుట కొడకడ కున్నపుడు అతని 'కొత్త' విధానమునకు వగయె దొంగయెత్తుక నున్నది. బసవబడినదానిని ఉక్కిరించుటకు భారతము పూను కొన నిశ్చయించి యున్నపుడు 'కొత్త' విధానము తప్పని సరి యగును. ఆం దాశ్చర్యమే మున్నది.

కాని కార్మిక పక్షములో సామాన్యసభ్యులుగ నుండునా బొంట్లు 'స్వయం సంఘము' మేమైనదని ప్రశ్నించుట యవసర మని తోచుచున్నది. కార్మిక సమావేశ మీ గొప్పతనమునంగీకరించుచుండగా, మరల నవమాన కరము గ నట్లు వెనుక కేల దిగువలసినవేస్తో తెలియదు. తమతమ ప్రభుత్వవిధానమును నిర్ణయించుటకు భారతమునకును, బిల్లుకును, ఈజిప్టుకును అధికారముండకదెనను తీర్మాన మింకను నిలిచియుండును. కార్మిక సమావేశపు తీర్మానములు ఖండితముగను, స్పష్టముగను నున్నవి.

భారతీయులుగూడ స్వయంస్థ యమును ఖండితముగ జేసికొనిరి. బానిసత్వపు స్థితిలోనుంచెడి క్రమాంతరములతోను, కొలదిపాటి సంస్కరణములతోను తమ కేలాటిసంబంధము లేదని అధికసంఖ్యాకులు నిశ్చయించుకొనిరి. వారు వెంటనే స్వపరిపాలన ము దవలెనియు, ప్రధానమంత్రి మహాన్ముద్రయు లకు గావించిన ప్రతిజ్ఞలను చెల్లించవలెననియు, పంజాబు దురంతములకు పరిహరమును కొరచు, తనకొక్కెలను పెంపొందించు బూనుకొను సంకల్పకు నిరాకరణోద్ద్యమమును సాగించ వలె ననియు శ్పతనిశ్చయమై యున్నారు.

భారత దేశపు నిశ్చయ మిది కాదని కార్మిక ప్రతినిధుల సమావేశము చెప్పనాచింపగలరా? కార్మిక సమావేశము పక్షము వహించునట్లు సతించుచు, ఈసమావేశము భారతస్వయం నిర్ణయాధికారమును తూడ్చికరించుచున్నది. తమ్ముతాము పరిపాలించుట కన్నక గలుగునని ప్రతిజ్ఞప్రభుత్వము నిర్ణయించవలెనని నొప్పుతో నుండుదని కొరచుచున్నది. ప్రతిజ్ఞలను గూర్చియు నప్రతిహరములనుగూర్చియు సమావేశము తలపెట్టినే లేదు.

రాజ్యాంగ నిర్వహణమునందు సామాన్యలకు అవకాశ మొసగనట్టియు, ద్రవ్యవంతులకే సౌకర్యముల నొసగునట్టియు విధానమును, ద్రవ్యవంతుల స్వామ్యమును ఈసమావేశము సమర్థించుచున్నది. ఈసమావేశము తన తీర్మానములను తమ స్వత్వములను తెలుపుకొనుచు ఆఖిలభారతకృత్రి సంఘ సమావేశమునందు గావించబడిన తీర్మానములను సావధానముగ నొకమారు పరికించుట సముచితముగ నుండును.

ఈ పార్లమెంటరీ సంస్థలు ప్రజల 'కొరికలను, కష్టములను పెరవేర్చు'ని సమావేశము తలంచెను. ఆ సంస్థలను బహిష్కరించినందులకు భారతీయులీ సమావేశమువారి మామణకు గురియైరి. ప్రజల కొక్కెలలు పెరవేర్చునో, సమావేశము తెలిపిన బాగుగనుండెడిది. మార్గవంధ్రులుండునంతవరకు కట్టెములు పెరవేర్చుచుండును. 'పార్లమెంటరీ సంస్థల కధికారము

గలదు. కాని విశేషములగు పాలకుల కాక్షిణ్యము ననుసరించి యుండును. మాంటాగుగారి ద్వంద్వవిధానపు కాసనసభల యందు ఎట్టిలోపములు మొదట చూపబడెనో, వివరకు ఆలోచన లన్నియు కన్పించినవి.

అని కొలదిపాటి స్వపరిపాలనావిధానమునకు గూడ వగయెమోయవు. సభలలోగూడ ప్రాతినిధ్యము పూర్తిలేదు. ప్రాతినిధ్యమునగూడ ద్రవ్యవంతులకును, ఇతరులకు గూడ నుండుటచే ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధుల ప్రయోజకత్వమునకు ఫలితము గానరావచ్చును. వానిని పార్లమెంటరీ సంస్థలని వ్యవహరించుట మోసముగ నున్నది.

భారతమునెడల కార్మికుల కుభిప్రాయమును ఈతీర్మానము ను బట్టి యూహించుకొనదగదు. ఇది భారతీయులను ఆమాంతముగ మోసపుచ్చుచున్నది. కార్మిక పక్షపు సభ్యు తీర్మానమునకు సానుభూతి చూపవలెను. తమపక్షమున నభిప్రాయము నొసగుట కధికారము కల సభలు దృఢాభిప్రాయములను మరల వెలియచ్చుటకుల కార్మికులెల్లరు ప్రయత్నములు సలుపుట యవసరము.

మద్యపాన నిషేధము

మద్యపాననిషేధము గురించి ఆలోచించి దిగువలకు లిచ్చుటకై బొంబాయి కాసనసభవారే నియమింపబడిన విచారణసంఘమువారు బొంబాయిలో సాక్ష్యము పుచ్చుకొనుచున్నారు.

రావుబాదరు జి. కె. సతేగా రీసఃఘమునకు ఆభిప్రాయ. ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము అవలంబించుచున్న విధానము లాభికరము కాదనియు మద్యపానమును సంపూర్ణముగ బహిష్కరించుట యుక్తమనియు కొందరు సాక్ష్యమిచ్చిరి. బొంబాయి ఆర్మీరీడిపార్టుమెంటు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు మద్యపానమును సంపూర్ణముగ నిషేధించుటకు వీలులేదనియు, అట్లొనర్చిన దొంగతనము గ నా రాయితీ యగు చేయబడునని ఆభిప్రాయము తెలిపిరి. ఈ ప్రచారమునం దెక్కువ అనుభవము గలిగిన రెవరెండు గూడియరుగారు మద్యపాన నిషేధపు టుద్యమమును ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహించి తగుధనసహాయము కూడ చేయుచుండుట యుక్తమని చెప్పిరి. సంవత్సరమునకు నూటికి 10 వంతు పానీయములను తగ్గించుచు పదిసంవత్సరములలో పానీయము లేకుండ చేయుట యుక్తమని సాంఘిక సేవాసంఘసభ్యు లగు కుల్కర్నిగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈ విషయమై అధికమగు ప్రచారము సలపవలయునని సార్వేషను ఆర్యకు చేరిన బ్రిగేడియరు దయా సాగరుగారు చెప్పితి ప్రతిము ప్రభుత్వమువారు కవలంబించుచున్న విధానమే అన్నివిధముల క్రొవ్వుపైకని కొందరు అధికారులు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

నోటీసు

58

నరసాపురం తాలూకా పాలకొల్లు గ్రామ తాలూకా జరాయిలి నెం 61 నులో సుమారు 11 నెలలు పలము నా భావమరది అయిన అడి బాల వెంకటస్వామి సుమారు 20 సంవత్సరములు క్రితము కాపురము వుండుటకు నేను ఉచితముగా యిచ్చియున్నాను. సదరు పలములో సదరు వెంకట స్వామి తాతయోకు యిల్లు కట్టుకుని సుమారు 16 సంవత్సరములు కుటుంబముతో కాపురం వుండి పిమ్మట కాలంచేకొనాడు అతని ఆనంతరం అతని కొమారుడు వెంకన్న సదరు యిల్లో కాపురము వుంటున సుమారు 4 సంవత్సరములు మాత్రము భుక్తి పర్చుకొని పిమ్మట 1 సంవత్సరము క్రితము చనిపోయినాడు సదరు వెంకన్న ఆనంతరం వెంకన్న భార్య నూకాలమ్మ ఆస్థలము యిల్లోను కాపురం వుంటు యున్నది. సదరు నూకాలమ్మకు హిందూ లా ప్రకారం జీవితకాలపు హక్కుమాత్రము వున్నదిగాని అంతకంటె ఏవిధమగు హక్కు బాధ్యతయున్ను లేవు. సదరు పలములకు హక్కు దారుడును నేను అయి యున్నాను. గనుక ఆ స్థలం యిల్లు వగయెరాలు నూకాలమ్మ విక్రయించెయెడల ఎవరున్ను కొనకూడదు. ఆలా కొన్న యెడల అందుల కష్టముకు వారే జబాబుదారులు కాగలరని యిందుమూలముగా ప్రచురపరచడ మయినది.

26-4-22 సం॥ కోపెల్ల వేంకటకృష్ణయ్య.

వాతావరణ సితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ 28-వ శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అల్పవర్షావృష్టి కుండవీటికి 24 గంటలలో	అల్పవర్షావృష్టి కుండవీటికి 24 గంటలలో	అల్పవర్షావృష్టి కుండవీటికి 24 గంటలలో	అల్పవర్షావృష్టి కుండవీటికి 24 గంటలలో	అల్పవర్షావృష్టి కుండవీటికి 24 గంటలలో
విక్టోరియా సాగర్	87.1	78.7	0.15	5.59	...
పోర్టు బ్లెస్	88.6	77.9	...	12.72	2.29
సిద్ధపుర ద్వీపము
దైమండు ద్వీపము	87.4	80.2	...	2.26	0.68
సాగరు ద్వీపము	89.4	82.6	...	0.28	1.09
గోపాలపురం	90.5	81.1	...	0	0.81
కోరాట్లకో	98.2	69.8	...	0.52	1.26
వికాఖపట్నము	98.0	84.0	...	0	0.51
కాకినాడ	101.2	84.0	...	0	0.55
మచిలీపట్నము	1.13	82.2	...	0	0.57
గుంటూరు	111.0	83.6	...	0	0.54
నెల్లూరు	106.8	82.4	...	0	0.42
మృణాళు	97.2	81.9	...	0	0.58
కడప	92.6	83.5	...	0	0.61
నాగపట్నము	91.0	80.9	...	1.62	0.59
పాలవ	92.4	80.6	...	0.98	1.71
ట్రెంకోమలీ	92.6	78.6	...	2.56	...
కోల్కత్తా	88.1	78.0	...	8.29	9.32
తిరువేల్గూరు	89.1	80.0	...	8.32	4.12
కొచ్చిన్	90.8	81.3	...	2.46	4.53
కాలికట్టు	91.3	82.7	0.06	0.52	3.32
మంగళూరు	92.6	82.5	0.08	3.67	1.21
మెర్కార	92.0	86.4	0.81	3.25	2.41
కార్వార్	82.1	81.1	...	0.66	0.48
రత్నగిరి	93.1	83.7	...	0.02	...
బొంబాయి	105.9	82.5	...	0	0.05
హైదరాబాద్	103.8	81.6	...	0.35	0.92
రైచూరు	103.5	82.1	...	0.70	0.75
అనంతపురం	102.5	83.1	...	0.08	0.27
బళ్లారి	101.6	80.5	...	0.03	0.77
కర్నూలు	104.5	83.0	...	0.10	0.57
కడప	108.8	87.0	...	0.42	0.48
హన్మాల	88.3	70.6	...	2.00	1.91
తెంగుళూరు	93.0	72.0	...	1.73	1.20
కొడయకల్	75.5	53.9	...	1.72	4.16
ఉడక మండల్	76.0	53.2	...	0.51	2.26
కోయంబటూరు	99.3	76.1	...	0.37	1.39
యెలూరు	104.6	82.0	...	0	1.03
నేలము	104.1	80.0	...	0.20	1.59
తిరుచనాపల్లి	105.7	81.1	...	0.16	1.57
పర్వతేశ్వర	102.3	79.2	...	0.28	1.55
మధుర	101.4	80.8	...	1.96	1.94
కన్ని శ్వేతి	2.84	2.44

దక్కను, సర్కారులు, పర్యవేక్షణములందు ముఖ్యులు తేవు; కల్లాటకము, నెల్లూరు, దక్షిణము, హైదరాబాదులందు స్వల్పముగ గలవు; పశ్చిమతీరము, మైసూరు, బొంబాయిలందొక నూడిరిగ గలవు. సర్కారులు, పశ్చిమతీరము, మైసూరు, హైదరాబాదు, బొంబాయిలం దార్ద్రత అధికము. దక్కను, కర్నాటకము, నెల్లూరు, దక్షిణములం దార్ద్రత తక్కువ సర్కారులు, దక్కను, నెల్లూరు, దక్షిణము, పశ్చిమతీరము, మైసూరు, బొంబాయిలందు జేడిమి హెచ్చెను. కల్లాటకము, హైదరాబాదు, పర్వతేశ్వరములం దార్ద్రత సాధారణముగ నుండెను. మిగ్గురాపద్ద 31, నెల్లూర్ల ము తరిసెను.

వాతావరణమునందు అద్భుత తక్కువగ నుండును.

ఎన్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బడ్డెటుచర్చ

టి. శివశంకరం గాపిల్లేగారు యం.యల్. సి. ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:

6 వ మార్చి తేదీన, వధుపాన విషయమునకు చెందిన బడ్డెటు చర్చ సమయమున వధుపానవిషయమునకు విముఖులై యున్నట్లు ప్రభుత్వమువారిని గూర్చి నన్ను లిచ్చుకొను వా రెట్లు భావించుచుండిరో చూపుటకు, ఒక హెడ్డుకాన్ఫరెన్స్ టుమటమా మూలముగా గ్రామస్థులను కల్లుదుకాణమునకు గమ్యని ప్రోత్సాహపరచిన సంఘటి ఉదాహరణగ జెప్పియుంటిని. హో మామెంబరు గారు నాకడ్డము వచ్చి ఇది ఎక్కడ జరిగినదో దెల్పు మనిరి. ఇందుకు సంబంధించిన వాస్తవమును అందువై "సంజాయ పీ ఏమియు లేదనియు, సంజాయ పీ తిప్పించబడ"దనియు ప్రభు త్వము పక్షమున ఇచ్చిన జవాబు నిదర్శనముగా జూపియుంటిని. ఈయంత మంతటితో ముగిసినదని భావించితిని.

చట్టనిర్మాణసభా కార్యక్రమమును, దెల్పుసంపుటము 6, సంచిక 9, పేజీ 2724 లో ఈయంతమునుగురించి హోము మెంబరుగారు కొంత నూచించియుంటిరి. మొత్తమున అధికారవిభజనను అందగాగొని, ఈయంతము సహేతుకమైనదే యను నూతనతన స్థానిక ఫిర్యాదులను, విచారించుటకు సావ కాశముండదని దెలిపియుంటిరి. నేను 6 మార్చి తేదీన వద రాసు వదలియుండుటచే హోముమెంబరుగారు జవాబిచ్చు నప్పుడు హాజరుండలేదు.

ఈ చప్పువై అధికార ప్రచారణ నాకు జేసవరకు ఈ సంఘటి నాకు తెలియదు. చర్చాసమయమున ఇతర ప్రదేశ ములనుండు క్రింది యధికారుల ఆనాలోచితకార్యములు, పన్ను చెల్లించువారిని, అసహాయవాదుల పక్షమున కెట్లు మరలించుచున్నారో, న్యాయసంరక్షణకై ప్రయత్నించు మితవాదుల కెట్లు భారమును గలిగించుచున్నారో చూపుటయే నా ఉద్దేశ్య మై యుండెను. ఈ ఉద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వముయొక్క ప్రతిసభ్యుడు సమాచారములు ఆది వార్తాపత్రికయందలి వృత్తాంతముగాని ముక్తి రహస్యనర్తమానముగాగమ్యు, స్వీకరింపవలసి యుండునని నేను గత పునకర్తలకు రేము. వార్తాపత్రికాసమాచారములనుగురించి హోము మెంబరుగారి

అభిప్రాయము చాల విచారకరముగానున్నది. ప్రతిదేశములోను వార్తాపత్రికయే ప్రజాజీవితమునకు పట్టుకొమ్మ. ఇటీవల నే అమెరికా సయక్తరాష్ట్రములలో వార్తాపత్రిక తెట్టి ఘన కార్యములు గావించుచున్నది, గౌరవనీయులైన వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దెలిపియుంటిరి. ఈ వార్తా పత్రిక ల నిరాదరణ ప్రస్తుత పరిస్థితుల కనుకూలించని పాతపద్ధతులను బట్టుకొని కేలాడుటనే నూచించును అధికార విభజనను అందగాగొని స్థానిక ఫిర్యాదులను యోచించుటకు సావ కాశము లేదని చెప్పి తప్పించుకొన జూచుట మూలమున సర్ జేవిడ్ సన్ గారు సరియైన యంతమును గ్రహింపలేక పోయిరి-నాప్రశ్నలో నున్న దోషా రోజణ, యెట్టి విచారితాభిప్రాయములకు అవకాశ మిచ్చునో గ్రహింపజాలకుండుట చాల వింతగ నున్నది. ప్రాతపద్ధతుల యందే జిక్కి, నిరంతరకాధికారి, సమయమునకు జిగిసట్లు ప్రవ ర్తించుకుండుట కియ్యది యొక తార్కాణముగా భావించవచ్చు ను. లేనిచో ఈ ప్రశ్నను జిల్లా అధికారుల కేందుకు ఎంపియుండ గూడదు? హోము మెంబరుగారు ప్రశ్నకు జవాబిచ్చు రోజున నాతో యిందునుగూర్చి మాట్లాడవచ్చునే? యథార్థమును గాలించుచున్న ప్రచురణసంఘమువారైనను లోతుకుదగి ఈ విషయమై శ్రద్ధగైకొని యుండవచ్చును. అధికారులు వార్తా పత్రికలయెడ గల నిరంతరకాభిప్రాయములను మార్చుకొని అస్థానమున జవాబుదారితో కూడిన క్రవర్తనను జొప్పించుట కియ్యదితిగిన సమయము.

వంగరాష్ట్రముందలి చిట్టగాంగు నగరము బంగాళా భాతము తీరమున నున్నది. సముద్రపు గట్టున ఒక పెద్దతుపాను 23వ తేదీన రాత్రికొట్టగా, కావ్య బజారులోని గృహము లనే కములు క్రిందికికూలెను. ఓడలక కూడ కొంచెము ఆదురు బాటు కలిగెను. చిన్న చిన్న పడవలలో చిక్కుకొని బాధపడుచుండిన వారు 100మందికంటె వైగా రంగూజ్ మెయిలు స్టీమరుచే రక్షింపబడిరి.

వంగరాష్ట్రపు శ్రాత్తగర్వరు లిట్టా ప్రభువుగారు 24వ తేదీన డార్జిలింగుపట్టణము చేరిరి. డార్జిలింగు పుపాలక సంఘమువారును పర్యటివానుల సంఘమువారు అతనికి సన్మాన పత్రములను సమర్పించిరి.

భారతీవిలాసజాతీయపాఠశాల

ఉ య్యూ రు

ఈ పాఠశాలలో ఆంగ్లము ప్రధానముగను, సంస్కృతము, ఉరుదు, ఆంగ్లము, విచ్చికములుగను, గణపబడుచున్నది. ఇందులో ౧౧౬ బాలురలో ౧౦ మంది బాలురు మహమ్మదీయులు గలరు. ఇదిగాక దీనికి అనుబంధముగా బాలికాపాఠశాల యొకటి గలదు. దీనిలో 3౨ బాలికలు గలరు. పాఠశాల మొత్తముమీద మహమ్మదీయోపాధ్యాయులతో సహా ౬ గురు ఉపాధ్యాయులును నొక ఉపాధ్యాయునియను మొత్తము ౭ గురు గలరు. యీ పాఠశాలలో నొక పుస్తక భాండాగారము గలదు. కానిలో ౨౨౧ పుస్తకములు గలవు. పాఠశాలలో ౨౦ రాటములు రోజుకు ౪ గంటలు పనిచేయుచుండును. ఉత్తమరీతిగా దారము తీయగల బాలబాలికలు ౨౧ మంది తయారైరి. ముగ్గురుపాఠ్యాయులు లుచితముగా నున్న నలుగురు గౌరవవేతనములతోనున్నా, పనిచేయుచున్నారు. ఇంక ఆదాయము విషయములో మండల కాంగ్రెసు వారు నెలకు రు ౧౦ లు చొప్పు జాలయినెల (౧౯౨౧) లగా యతు ౧౯౨౨ ఫిబ్రవరివరకు విరాళ మిచ్చినారు. బాలురవల్ల నెలకు రు ౧౧ లు మాత్రము వచ్చుచున్నవి. మిగతా బాలురు ఉచితము. ఉపాధ్యాయుల వేతనములతో సహా నియమముగా నెలకు రు ౧౦ లు ఖర్చు అగుచున్నది. నియమము లేకుండా సందర్భానుసారముగా అనుసరములనుబట్టి రాటములు వగయి రాలకు మరికొంతెక్కు అగుచున్నది. దిగువ నుదహరించిన నివేదికరీత్యా ద్రవ్యలోపముచే దుష్కర మగుచున్నది గాన జాతీయభిమాను లెల్లరు తగినంత విరాళములు శక్త్యనుసారము యీపాఠశాలకు బంపి దీనిని అభివృద్ధిగానికి తీసికొని రావలసిన భారము దేశీయులది అయివున్నది.

ఆదాయ వ్యయ పట్టిక

౧౯౨౧ సంవత్సరం జూన్ ౧ వ తేదీ లగాయతు ౧౯౨౨ సంవత్సరం ఏప్రిలు ౨౪ తేదీవరకు గల జమా ఖర్చు వివరము.

Table with 2 columns: విరాళములు (Donations) and రు. అ. పై. (Rupees and Annas). Rows include విరాళములు, భాండాగారపు విరాళములు, బాలర జేతమువల్ల జమ, ప్రేషనరీ అమ్మకం, రాటముల ఖాతాదాఖలా జమ.

జమ మొత్తము. ౬3౧-౧౪-౬

ఖర్చు రు. అ. పై.

Table with 2 columns: ఉపాధ్యాయుల వేతనములు (Teachers' Salaries) and రు. అ. పై. (Rupees and Annas). Rows include సాదరు, భాండాగారపు ఖర్చు, ప్రేషనరీ ఖర్చు, ఆంధ్రపత్రిక మొదలయిన పత్రికలకు, రాటములకు.

ఖర్చు మొత్తము. ౧౯౬-౧౪-౦

యిప్పటివరకు నిలువ. 3౯-౦-౬

కాంగ్రెసువారి విరాళము ఫిబ్రవరి నెలతో అగిపోయినది.

గచ్చిట మృత్యుంజయశాస్త్రి

భారతీవిలాసపాఠశాల కార్యదర్శి.

అహమిదాబాదు

సభలు

ఇందు అహమ్మదాబాదు పురచారిత్రంబును భిలాఫతు సమస్యయు, మహాత్మాగాంధీ, చిత్తరంజనదాసు మొదలగు దేశ నాయకుల గంభీరోపన్యాసంబులు చక్కగ ముద్రింపబడినవి.

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0 (3541)

5 అణాలు చీట్లు పంపిన బుక్కు పోస్టు ద్వారా పుస్తకములు పంపబడును.

ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

కొంతకాలమువరకు మాత్రమే.

“రాజపుత్రస్త్రీలలో సుప్రసిద్ధురాలును బలవంతురాలునగు”

మిస్ “తారాబాయి” సర్క్సును

చెన్నపురి కోటమైదానమందలి డేరాలలో ప్రదర్శింతురు.

ప్రథమప్రదర్శనము:-1922 సం॥ ఏప్రిలునెల 28-వ తేదీ శుక్రవారము రాత్రి 9.30 గంటలకు

మిస్ తారాబాయి.

150 బంగారుపతకములను మహారాజులు, రాజులు, రాణులు, అనేక గొప్ప పుర్యోగస్థులవలన అనేక యోగ్యతాపత్రములను బహుమనము బడసినది.

50 మంది ప్రదర్శనకారులు.

ప్రతివారు నక్షత్రమువంటి వారు. ఇందులో, యిండియనులు, ఫిలిప్పైనులు, రష్యనులు, జపాన్ వారు మొదలగు అనేకమంది వింత వింత ప్రదర్శనముల నెనరింతురు.

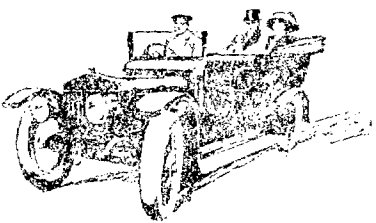
మృదాసుకు రావట మిదియే ప్రథమము.

వచ్చిచూడడు:-1. అభినవపాల్కులన్ అనదగు తారాబాయిగారి అద్భుతమగు శక్తిని ప్రకటించు ప్రదర్శనములు సాటిలేనివని చెప్పవచ్చును. 2. భారతీయుల ఆశ్చర్యకరమగుపనులు. 3. రష్యా జపానుదేశీయుల వింత దొంగ్గరి ఆటలు. 4. ప్రపంచమందలి ఆశ్చర్యకరమగు విషయములు.

ప్రవేశపు యములు:-4 కురీలవెట్టె రు 15-0-0. కుర్చి 4-0-0. రిజర్వను 3. 1-వ క్లాసు 2-0-0. 2-వ క్లాసు 1-0-0. గ్యాలరీ 0-8-0. పదియేండ్లకు పడిన పిల్లలకు అర్థచార్జీలు. బాక్సుప్లాను హంటుగోడ్డు పేట్టు కంపెనీలోను, బ్రాడ్వే గత్నా కంపెనీలో నుండును.

A. K. Paul, Manager. A. M. G. Naidu, Agent. Tara Bai, Sole Proprietrix. ఏజెంటు ఆఫీసు:-కె. యస్. ముత్తయ్యాకంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం. 99, మద్రాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టి, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై స్ట్రెన్జిత్తు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలుగు. బహు దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున కల్పించవలెను. (11)
GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

కుష్టురోగ నివారణి

యోగ్యతాపత్రములు

కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి యేల కృత్రిమముగ నెదరు? కేసు 18 సం॥ ముల నుంచియు వాస్తవ హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ ముల నుంచియు, కుష్టుము స్పర్శజ్ఞానము లేని వచ్చుట, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" నేపించి శోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.
N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేరు కృష్ణాజిల్లా అస్తాదేశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించి దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణి" ఘనతనిని మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒక నెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రూ 6-0-0.
ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.
(8888-788) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట యందు కేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిల్కోనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పుచ్చితముగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ధనసవాడి, బొంబాయి

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినది.
The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, Bombay.
ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.
హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.
వైద్యని విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరిల వట్టి పంపబడును,
జాండూ వర్క్స్ సూటికల్ వర్క్స్
ఆయుర్వేద ఔషధముల తయారు (888) బొంబాయి నెం 13.
ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ట్రేడింగు కంపెనీ, ఫోత్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

త్వరపడుడు! జాతకరత్నము ప్రతులు తక్కువ!!

PART 1
జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్నగునవి లేకయేసంవత్సర ఫలితములను క్యాల్క్యులేషన్ రీడింగుతో సహా యెన్నిసంవత్సరములకైనను జ్యోతిష్యుని సహాయము ఆక్కరలేకయే తమం తట తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంతానము మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీరూ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్యుడు. దీనినెల రు 2 మాత్రమే.
గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
(8291) ఖింకోట, వికాఖపట్నంజిల్లా.

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము."
మీరు ఇల్లుదలక నే తెలుగు వార్తాపాఠకు నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. వివరముల క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!
(13) ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుతారము పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగరోగములు మూడు భూతలలో మాన్యును. శ్రీలంకనువ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షాశధము. (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2.4-0
గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయనరం. (గోదావరిజిల్లా)

భరతఖండమున ఆ నేక స్వర్ణపతకములను మొదటి తరగతి యోగ్యతాపత్రములును పొందిన

వైద్యరత్న పండిత
డి. గోపాలాచార్యులుగారి

మనుమేహము, బహుమూత్రము అను ప్రూర వ్యాధులను బోగొట్టి, యెట్టి అవస్థగానైనను రోగికి శ్రమ నివారణమును కలుగ జేయుటకు సిద్ధముచేయబడిన నిరుపద్రవమును నిశ్చయమైన యావధము. ఈ యావధమువలన గుణమును గాంచిన గొప్పవారనేకులు తమకు కలిగిన అధిఃప్రయోజనమును కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నొప్పుకొనుచున్నారు. నెలబుడ్డి 1-కి రూ 8-0-0.

మామలుగరసాయనము

గర్భిణి శ్రీలంక అనేక కారణములచే సంభవించు వాంఛలు మొదలగు వ్యాధులను, బలహీనమును, బోసణమును. మతేయు గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. అధికప్రయాసచే ప్రసవించెడి శ్రీలంక బాధ యననది లేకనే సుఖప్రసవమును కలిగించును. నెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-12-0.
(1045) ప్రణా రో ప ణి
గర్భి, చీడ, పానిసపుండ్లు, కాలినపుండ్లు వీనిని నిస్సంశయముగ నిర్మూలముచేయును. నెల బిన్న 1-కి 0-6-0 అనాయి. (కుక)
ఆయుర్వేదాశ్రమం
41, ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి మదరాసు.
తంబిలంకము: పండిట్ - మదరాసు.

మహాత్మాగాంధీ వెండిపతకములు

త్వరపడుడు త్వరపడుడు
ఆమృతమునకు తయారుగా నున్నవి.
అప్పటమైన వెండితో చేయబడిన పతకములు తయారుగా నున్నవి. ఒకప్రక్కన మహాత్మా గాంధీగారి ప్రతిమయు మరియొకప్రక్కన చరక లేక లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు గారి ప్రతిమయు గలదు. బహు అందముగా నుండును.
1-కి ధర రు. 1, 12-కి రు. 11-4-0 144-కి రు. 182.
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము
అన్ని తెగలవారికి కావలసిన బంగారు వెండినగలు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.
ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి
(1842) అంతు కంపెనీ, నగలవర్తకులు
వైసాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

తొమర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది డబ్బీ 1-కి 0-6-0 మాత్రమే. ఆ నేకయెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారలు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారని దీనిని రాచిన మంటయొందిన. చర్మము నలు పెక్కదు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలులపాలిటి సంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, కుక్క నవ్వుము, నిస్సత్తున, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు వర్తమానము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)
రోజుపున్న లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 తు|| డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1]
పి. కె. పి. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి, నెల్లూరుజిల్లా

దంతచూర్ణము

నెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకం.
ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటయును. నోట దుర్బంధములేక యుండును. అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది
పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.
అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

అశ్వగంధాది లేహ్యము

అశ్వగంధాది లేహ్యము చిరకాలమునుంచి శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టఫిరంగిరోగము (నవ్వాయి)ను బోగొట్టును.
అశ్వగంధాది లేహ్యము:— బలము గలిగించును. జగదీశ్చి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు మంచిది.
అశ్వగంధాది లేహ్యము:— వాతపురోహము, ఆకు వాతసంపూర్ణము బోగొట్టును.
అశ్వగంధాది లేహ్యము:— నరములకు పటుత్వమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.
10 తులముల నెల రూ 1.
40 ,, నెల రూ 3.
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకలి
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజరు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హారిస్ రోడ్డు,
మాంటురోడ్ - మదరాసు.
(కుక)